

ՐԱՏՆՄԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18, 1913.

ՆՉ 38

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱՅՆԹԱՊ ՓՐՕԹԷՍԹԱՆԼԱՐԸ ՎԷ “ԲԻԻՋԱՆԴԻՈՆ”

Կէչէն կիւն Ամէրիգատան Իսթանպուլ աւ-
տէթիմիդտէ վափօրտան գայրդա էսմիշ օլուպ
իսքէլէյէ տօղրու հարաքէթ էթմէք իւզրէ ի-
քէն, պիր տէ շափգամըզ վէ էսվապըմըզ իւ-
զէրինէ վափօրն հօգարըքի կէօյէթէսինտէն
պէօյիւճէք պիր թիւքրիւք աիւշտիւ: Գայրդճը-
մըզ հօգարը տօղրու պագըպ, “Հասան, նէ” պու
հափտըղըն թէքպիյէսիզլիք, աշաղտա ասէմ
վար, նի՞չիւն տիզգաթ էթմէյօրսըն, տէյու
նիտա էյլէտի: Պիզ անլատըգ քի Հասան պի-
զիմ շափգա կիյմիզի չէքէմէյէրէք, վէ պի-
զիմ օ գալապալըգ իչինտէ քէնտինի պուլա-
մայաճաղըմըզ էմին օլարապ պիզէ պու հա-
գարէթի վէրմէք իսթէմիշ տիր: Պիզ մէնտի-
ւիմիզի չըգարըպ շափգամըզ վէ էսվապըմըզ
սիւլէրէք գայրդճըյա, “Բիւրէյի չէք հօլումուզա
կիտէլիմ” տէտիք:

Ամէրիգատան աւտէթիմիդտէ Բիւզանդիոնըն
5113 իւնճիւ նօմէրօսընտաքի “Թուսի Բողոքա-
կանը” սէրլէվհալը պիր պէնտէ նաղարը սըգ-
գաթըմըզ ճէլպ օլումտու: Մուխապիր, հագի-
գաթ վէ ատալէթի քէթմ վէ իսթիհգա էտէն-
լէրին թիմսալը միւճէսսէմի օլան գատիմ րօ-
մալընըն — “Պոնտաքի Պիզատու”ըն — իսմինի
ալմըշ օլարապ Այնթապը Հայ Բողոքականա-
րա հագարէթ վէրմէք մագսէտիյլէ իչի հալան
վէ հէգէյանլա տօլու պիր պէնտ գալէմէ ալմըշ
վէ Բիւզանդիոն պուլըն ալըպ մէղքիւր ճէմաթ
իւզէրինէ աթը վէրմիշ տիր:

Ֆիւլադը պէնիմ “Հասան”ը պուլուպ անա
հէթիշմէքլիյիմ իմքեանսըզ օլտուզու կիպի,
Այնթապը Հայ Բողոքականալարն տա պու
“Պոնտաքի Պիզատու”ը պուլուպ մէյտանա չը-
գարմալարը պէլքի այնի տէրէճէ իմքեանսըզ
տըր, ազալլի այնի տէրէճէտէ էհէմիյէթսիզ
տիր, զիրա պու նէվ հագարէթլէրի տէֆ էթ-
մէք իչիւն պէն պիր մէնտիլ քիֆայէթ էտէր:
Ատէմ քէնտիսինի կիզլէմէքլէ վէ սէօյլէտիյի
հալանլարըն գույրուզու մէյտանտա պուլու-
մաղլա անլէրի թէքգլիպէ լուզում պրազմըշ
օլմաղ:

Լաքին Բիւզանդիոն քէնտիսի մէյտանտա
տըր: Պու հաղըլանլարըն գույրուզու հալան
օլտուլունը դաղէթանըն միւհթէրէմ միւլէլիֆի
փէք ալա պիլիր, վէ պու նէվ պիր ուսլուպտա
հաղըլան պէնտի նէշր էթմէք նէզաքէթէ (good
manners) վէ միւլէտէր պիր դաղէթա շէրէ-
ֆինէ մուղայիր օլտուլունը տա հէր քէնտէն
էյի անլար: Իմտի Բիւզանդիոնա նէ՞ տէմէլի:
Պիզէ անըն տա հափտըղընը մուհապպէթ
մէնտիլլէ սիլիպ կէչմէլի: Պաղէն պէօյիւք
ատէմլէր տախի հանլըշ հափալար վէ էտնա
սաթգէլէրէ մէյտան վէրիւլէր: Խօշ կէօրիւպ
կէչմէլի:

Անճադ միւհթէրէմ րէֆիգիմիզէ աճիզանէ
պիր իսթարտա պուլունմազ իսթէրիզ: Պու
կիւն միլլէթիմիզ էօյլէ անվալը րուհիյէ իչին-
տէ պուլունույօր քի, անըն ֆէրտլէրի վէ անը
թէշքիլ էյլէյէն ֆարզը ֆըրգալար վէ Կու-
սակցութիւնլար չիմտիյէտէք օլտուլունտան
զիյատէ պիրպիլլէրինէ իշթիրաք վէ մուհապ-
պէթլէ հաղաշմազ մէճպուրիյէթինտէ աիլլէր,

վէ պոռնուհն լուղումունը կիթտիքճէ տահա
զիյատէ հիսս էտիյորլար: Արամըզտա ատէմ
կիպի ատէմլէրէ չէտիտ ինթիյաճ պուլունտու-
ղունտան, հէր քիմտէ վէ հէր հանկը պիր ֆըր-
գատա եա Կուսակցութիւնտա ատէմլիյին էսէ-
րինի վէ ատէմլիյէ սէվզ էտէն գուվլէթլէրի
կէօրիւր իսէք, իշիմիզ անլէրի թէշվիզ էթմէք
օլաճազ տըր: Շու հալտա Բիւզանդիոն պիլ-
մէլի տիր քի միլլէթին պիր գըսմընը թէշթիլ
էտէն պիրատէրլէրիմիզի, ֆարազա «Այնթապցի
Հայ Բողոքական» լարը տիւկիր էտէճէք մանա-
սըզ թէարրիւզաթտա պուլունմանըն վազթը
կէշմիշ տիր: Շիմտի եէքտիկէրիմիզի սէվլէճէք
վէ պիրպիրլէրիմիզի թէշվիզ վէ թէշճի էտէ-
ճէք վազթ տըր: Է՛յ միւհթէրէմ Բէշեհան էֆ-
սէնէլէր պիզի ինթիյարլաշարըրպ, գէման
մէյտանընտա կէրի թէաստիւպ մէնզիլլէրինէ
կէօթիւրմէսին: Թէճրիպէքիար օլտուգճա տա-
հա զիյատէ միւստատէքիար վէ տահա զիյատէ
սէվլէնլէր օլալըմ: Զէմանըմըզ իլէ կէօքս
կէօքսէ կիթմէյէ չալըշալըմ:

Է՛յ գայըզճը քիւրէյի չէք եօլումուզա կի-
տէլիմ:

Յ. Գ. Գ.

ԱՄԵՐԻԳԱՏԱ ԷՐՍԷՆԻԼԷՐ ՄԻԼԼԻԹԵԹ

Յ.

Ամէրիգատաքի էրմէնիլէր իչիւն էն գի-
յատէ ճալիպ ի մէրազ մէսէլէ միլլիյէթ մէսէ-
լէսի տիր: Պու տիյարա * հիճրէթ էտէն էրմէ-
նիլէր էրմէնի գալաճազլա՞ր մը, հօղսա Ամէ-
րիգալըլար իլէ գարըշըպ զա՞լիպ մի օլաճազլար:

Ամէրիգատաքի էրմէնիլէրին միլլիյէթլինի
մահվ էթմէյի թէհատիտ էտէն պաղը գուվլէթ-
լէր վար տըր:

Էվվէլա, Ամէրիգա պէօյիւք վէ գուվլէթլի
պիր միլլէթ օլտուղու իչիւն պիթթապի քէն-
տինէ կէլէն քիւչիւք միլլէթլէրի ետուույօր:
Մուհաճիրլէր՝ Ալման, Իրլանտալը, Լէհի, Ի-
թալիալը, հէր հանկը միլլէթտէն օլուրսա օլ-
սուն, պիր գաշ սէնէ կէշմէզտէն հէի Ամէրի-
գալը օլույօրլար: Ամէրիգալըլարըն լիսանընը
վէ ուսուլլարընը էօյրէնիպ Ամէրիգալըլարըն
սիյարսի վէ ինթիմաի հայաթընա գարըշօր-
լար: Էրմէնիլէր տախի պէօյլէ օլաճազ տըր:
Զօգ կէշմէզտէն էրմէնիլէր Ամէրիգանըն գուվ-
լէթ վէ հաշմէթլինէ, մէտէնիլէթ վէ թէրազ-
գրսընա ճէզպ օլունաճազլար տըր: Պիր Ալ-

Պու պէնտ Նիւ Եօրգտտ եաղըմըշ տըր:

մանիալը եա իթալիալը Ամէրիգա մէտէնիլէ-
թլինի քէնտի վաթմանընտաքի մէտէնիլէթտէն
եիւքսէք կէօրիւպ օնա ճէլպ օլունույօր վէ
Ամէրիգալը օլմաղը քէնտինէ պիր իֆթիխար
սալըյօր իսէ, էրմէնի տահա զիյատէ էօյլէ հիսս
էտէճէք վէ Ամէրիգալը օլմաղա թալիպ օլա-
ճազ տըր:

Խոստուսա Ամէրիգալըլար էճնէպիլէրի վէ
պիլիսասա չարցըլարը քէնտիլէրտէն էանա
սալըպ անլէրէ չէշմի հագարէթլէ պագաղը-
լարը իչիւն էրմէնի պու հէյէթ ի ինթիմալիյէ
արասընտա այազ ալթընա կիթմէսին տէյու
Ամէրիգալըլաշմաղա մէճպուր տըր: Այնի մէք-
թէպտէն տիլիօմա ալմըշ, այնի իգթիտարը
կէօսթէրմիշ, պէլքի տէ էն եիւքսէք միւքեա-
ֆաթլարը Ամէրիգալըլարըն էլլինտէն գափմըշ
օլան պիր էրմէնի՝ սալթ չարպըլը օլաուղու ի-
չիւն վէ իսմիլտէ . . . ձաւն էտաթը պուլունտու-
ղու իչիւն իշ պուլամաղ վէ Ամէրիգալըլը րէֆի-
գինտէն մաղլուպ տիւչէրսէ էլպէթտէ էրմէնի
Ամէրիգալըլաշմաղա չալըշաճազ տըր:

Տիկէր պիր խոստուս չու տըր քի պուրատա
էրմէնիլէ պիր թաղեիզ եա թէատտի եօզ տըր:
Թիւրքիատա պէօյիւք Թիւրք գալմը արասըն-
տա էրմէնիլինի միլլիյէթլինի հըֆզ էտէն պիր
գուվլէթ տէ անըն չէքտիլի թէատտիլէր տիր:
Էրմէնիլէր թաղեիզ էտիլտիքճէ պիրի պիրլէ-
րինէ եաղըն կէլիլլէր: Պուրատա էօյլէ պիր
թաղեիզ եա թէատտի եօզ տըր: Հէր քէս
հուրը, հէր քէսէ թէրազըլը իչիւն մէյտան վար
տըր: Կէշէն կիւն գատիմ չալիլալէրիմտէն
պիրլինի կէօրմէք իւզրէ մաղազալընա կիթ-
տիմ, պանա թարիֆ էտիլէն մահալտա պէօյ-
իւք, միւքէլլէֆ պիր մաղազա կէօրիւնճէ,
«Պու պիր Ամէրիգալըլըն մաղազա օլմալը»
տէյու իլէրիտէ կէրիտէ պաշգա պիր մաղազա
արատըմ: Նիհայէթ արատըղըմ մաղազա պու
միւքէլլէֆ պինա օլտուղունը անլայըպ իլէրիյէ
կիրտիմ: Էվվէլա պու արատըղըմ էրմէնիլի օ-
րատա պիլը մէմուր մաղամընտա պուլմաղը
մէմուլ էտիյօր իտիմ, մէյէր օ պու տաիրէնին
սահիպի իմիշ վէ անը տա Ամէրիգալըլը պիր
րազիպին էլլինտէն ալմըշ! Էրմէնիլէրին պէօ-
լէսի պիր հուրը տիյարտա Ամէրիգա միլլիյէթլինէ
գարըշ քէնտի միլլիյէթլէրինի սաղալայաճազլա-
րը միւհթէմէլ տէյիլ տիր:

Պաշգա պիր կիւճլիւք լիսան մէսէլէսի տիր:
Եալըճա էրմէնիլէր իչիւն ինկիլիզճէ էօյրէնիմէք
կիւճ օլտուղունտան էվլէրինտէ էրմէնիճէյի

հրֆղ էտյօրլար, լաքին կենճէր՝ խուսուսա պուրատա սօղմուշ պէօյլամիւշ օլտուլար էրմէնիճէյի եա ունուսուլօրլար եա տա հիշ էօյրէնմէյօրլար, պու խէ գարուքի տիր: Սօգադաա իշիթալի ինկիլիզճէ, մէքթէպտէ իշիթալի վէ էօյրէնտիյի ինկիլիզճէ, ազլամա գաաար օյնաարղը չօճուզլար իլէ գուլլանաղը լիսան ինկիլիզճէ, օգուսաղա պաշլատղընտա հէփ քիթպալար ինկիլիզճէ, իմօի չու հալ ու քէյֆիյէթլէր թահթընտա էրմէնիճէ նէրտէ գալաճագ տըր: Պիր գէնկին էրմէնի ֆամիլեաարնը զիյարէթ էյլէտիմ, փէտէր քէնտիսի էվտէ էրմէնիճէ գուլլանաղտան մատա ազգալի-րախան աուզղուսուլտան նաշի էվլատլարընա էրմէնիճէ տէրս վէրէն մուսլլիմ պիլէ թուլթմուշ իտի, լաքին էվլատլար տաիմա ինկիլիզճէ սէօյլէյօր վէ ինկիլիզճէ գաղէթալար վէ քիթապլար օգուլօրլար իտի: Եկէր պու կէնճէր տիկէր Ամէրիգալը րէֆիգլէրի իլէ հայաթ րէգապէթինտէ մուվաֆֆագ օլմագ իսթէյօրլարեա պէօյլէ եափմալը տըրլար, իմաի լիսան կիթտիքտէն սօնրա միլլիյէթ պէօյլէք թէնիլքէտէ պուլուսաճագ տըր:

Պիր մէսէյէ տահա վար տըր: Ամէրիգատա էրմէնիսին միլլիյէթինի մուհաֆագա էթմէնին պիր վասրթասը տա քիլիսէ տիր: Եկէր էրմէնի պու սիյար էհալիսինտէն ֆարգլը պիր տինէ եա քիլիսէյէ աիտ օլտուլուրնը հիսա էտիպ օ հիսսի տաիմա հրֆղ էտէպիլսէ միլլիյէթի սազլամագ նիսպէթէն գօլայ օլուր: Պու տիյարտա Հայ Աւետարանականլարըն ալըր իճթիմալար էտիպ էրմէնիճէ լիսանտա իպատէթ խըամէթլէրի իճրա էթմէլէրի, եախօտ Հայ Լուսաւորչականլարըն քիլիսէլէր եափտըրըպ օրալարտա քիլիսէ մէրասիսի իճրա էթմէլէրի պու մագսէտէ պիր տէրէճէ խըտմէթ էտիյօր: Լաքին պու տախի տէվամի պիր թէրթիպ օլամագ: Հայ Աւետարանականլար պու մէմէքէթին յարանուսուլտալարըն պիրինտէն պիրինէ աիտ օլտուլարը իչին էրմէնիճէյի անլամայան կէլէճէք նէսլ՝ Ամէրիգալըլարըն քիլիսէսինէ կիտէճէքլէր: Լուսաւորչականլար տախի չիմաիտէն քիլիսէյէ չօգ էհէմիլիյէթ վէրմէտիքլէրի հալտա կէլէճէք նէսլ պու գրաքաւ լիսանտա իճրա էտիլէն խըամէթլէրտէն հիշճէլպ օլուսամայաճագ տըր:

Ազգային պրասուրիսն եախօտ էրմէնի միլլէթինին ինտալարը տա կէլէճէք նէսլին միլլի հիսսիյաթլըն թէշվիգ էաէն պիր գուվլէթ օլ-

մագտան ֆարիղ օլաճագ տըր, զիրա անլէր էրմէնիճէյի ունուսուլտալարը հալտա էրմէնի քիթապէթինտէն իսթիֆատէ էտէմէյէճէքլէր տիր:

Պու հալլար Ամէրիգատա պուլուսան էրմէնիլէրին միլլիյէթ հիսսինէ թէէտիր իչլէթմէյէ չիմաիտէն պաշլամըշ տըրլար:

Նիչէ էրմէնիլէր իսթլէրինի թէպտիլ էտէրէք Ամէրիգալըլար արաւընտա Ամէրիգալը կիպի եաշայօրլար, նիչէլէր տիկէր էրմէնիլէր իլէ ալագա էթմէյէլէք տաիմա Ամէրիգալըլար իլէ պուլուսուլօրլար, նիչէլէր տաիմա ինկիլիզճէյի գուլլանաղալըր իչին էրմէնիճէյի ունուսուլտալարըն, չուսու տա իգրար էթմէլիլիգ քի նիչէ էրմէնիլէր տէ Ամէրիգալըլար իլէ սըզը միւնասէպէթէ կիրմէյիպ տաիմա էրմէնիլէր արաւընտա եաշաւըրըլար իչին թէրագղը էտէմէմիլլէր տիր:

Էօյլէ իտէ Ամէրիգատաքի էրմէնիլէրտէն էրմէնի միլլէթի իւմիտինի քէսմէլի՝ մի տիր:

Պու խուսուստա մէյուս օլմագղըղմըղա սէպէպ եօղ տըր: Էրմէնիլէրին Ամէրիգատա էրմէնի միլլէթի մագամընտա ալըր պաշլարընա տէվամ էտէճէքլէրինէ ինանմագ պօշ պիր խիւլեա իսէ տէ, չու պիր գաշ խուսուսու իւմիտ էտէպիլիլիլիգ:

1. Պիղ իւմիտ էտէրիգ քի թիւրքիտա հիւքիւմէթ մուգարրէր պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էտէր վէ ասայիշ հէր ճիհէթլէ թէէմին էտիլիր էտիլմէզ, Ամէրիգատա պուլուսան հալլարըն էփէյի պիր գըսմը վաթանա կէրի տէօնէճէքլէր տիր: Ամէրիգա էօմրիւստէն մէմիուսն օլմայան վէ օլամայան վէ թիւրքիտա տահա րահաթ պիր հայաթ կէչիրէպիլէն պէօյլէք պիր սընֆ վար տըր: Պունլար նիհայէթ էրմէնի գալաճագղար տըր: Եյէր պուրատա քէնտի միլլիյէթ հիսսիյաթլարընը հրֆղ վէ թէշվիգ էտէրէք հաշարլարտա, միւսթագպէլ իչին խայրը պիր խըամէթ իֆա էթմիշ օլուրլար:

2. Պուրատա գալըպ ամէրիգալըլաշաճագ օլանլար արասընտա տախի էրմէնի օլտուլարընա տաիր պիր եիւքսէք հիսսիյաթ սագլամագ վաճիպ տիր: Հէր պիր էրմէնի՝ էրմէնի միլլէթինին հայաթընտան զի գըյմէթ պիր պէրէքէթ թէվէրրիւս էյլէմիշ օլտուլու իչին, քէնտիսի վէ գիւրրիլիլիլի օ պապտա միմնէթտարըզ հիսսինի հրֆղ վէ իպգա էյլէմէլի տիր: Էրմէնի քիլիսէսինի թէրք էթսէ, էրմէնի լիսանընը ունուսու, էրմէնի միլլէթինէ սօղրու

մուհապպէթինի ունութեամբալը տըր: Լաքին պու նա՛սըլ միւմքին օլապիլիր:

Ջաննըմըզճա պու նէթիճէյի էլտէ էթմէք իչին պիր հօլ՝ Ամէրիզասաքի էրմէնիլէրի տաիմա վաթան իլէ ալազասա սազլամագ տըր: Անլէր Թիւրքիանըն վէ իուսուսա էրմէնի միլլէթինին աճվալընա տաիր խապէր ալմալը վէ էնվաթի թարիզլէրլէ միլլէթէ եարալըմ էթմէլի տիրլէր:

Տիկէր պիր թարիզ՝ Ազգային սրահնոթիլն վէ ազգային նկարագիր վէ Հայ հետաշարա տաիր ինկիլիզճէ պիր քիթապէթ մէյտանա կէթիլիլմէլի տիր: Կէլէճէք նէսլ էրմէնիճէ քիթապ օգուսայաճապլար, լաքին էկէր մէզքիւր մատտէլէր իւզէրինէ ինկիլիզճէ քիթապլար հազըլըրսա անլէր օգուրլար վէ պու հօլտա միլլի հիսսիյաթլարը թէշվիք էտիլէպիլիր:

Պիզճէ միլլի հիսսիյաթ պաչըճա պու իքի հօլլար իլէ տիրի հըֆզ էտիլէպիլէճէք տիր:

Յ. Գ. Գ.

ԻԼԱՃ ՃԻՆՆԵԹԻ

Ինսանլարըն միւպիթէլա օլտուղու պիր խաթա տա իլաճ գուլլանմաղա տօղրու օլան իման վէ ատէթ տիր: Աճայըպ տէյիլ քի ինսան տէրտ չէքէր իքէն պիր չարէ ի նէճաթ արայօր վէ պուսու պիր թագըմ քէնտիճէ նամալիւմ ամմա էրպապընա մալիւմ օլան մէվատ արասընտա պուլմագ իւմիտինտէ տիր: Ինսանլար ինանըր քի, հէր տէրտին պիր տէվասը վար, եալլըրդ մարիֆէթ օնու պուլմագ, հա օնու պիլէնի պուլմագ տըր: Պու իման ինսանըն խիլգաթընտան պէրու մէվճուտ օլուպ՝ իլք էվիլէ նէպաթաթ ալէմինտէ պու տէվա արանըլտը: Ասրլարճա նիչէ օթլար, քէօքլէր ինսան միտէլէրինի տօլտուրտու վէ էլան տօլտուրմագտա տըր: Պու կիւն պիլէ տաղլարտա հէվ տէրտլէրէ չիֆա վէրիճի օթլար մէվճուտ իտիյինէ ինսանլար չօզ սըրլար: Պիր վագթ սօնրա քիմնալի թէրքիպլէր վէ մատէնիյաթտա պու տէրման արանմաղա պաչլանտը վէ ֆէննի քիմնա իլէրի կիթտիքճէ թէրքիպլէր չօղալտը: Հէր կիւն հէնի իճատլար եէնի իսիմլէր օրթալա չըզտը, հալա տէրտլէրին իլաճը թէզարրուր էթմէտի: Պիր էճգախանէ գափուսուստան իլէրի պազընըզ նէ տէհչէթլի հալ, չէչիտ չէչիտ չիլէլէր, ընկէնարէնք թօզլար, տիւրլիւ տիւրլիւ գօգուլար, պիթմէզ տիւքէնմէզ իլաճլար թէրքիպլէր գաօսը տըր:

Էվրօփա ֆապրիզալարը մօտա տէյիլտիրի կիպի հէր սաաթ եէնի չէթլլէր վէրիպ՝ աճէլ աճայըպ իսմլէր թագարագ՝ պինիհայէ իլաճլար հօլլայօրլար, զագէթա սահիֆէլէրի փարլագ փարլագ իլանլար իլէ տօլտուրուլուպ՝ էն միւհլիք իլլէթլէրէ, վէրէմէ, գանաէրէ, կէօքսէ, էօքէյէ, սաչա, թըրնաղա, գալրյա, էրքէյէ չիֆա վէրէն պիրէ պիր փանզէիլլէր ըէշլամլարը իլէ թէզիլն էտիլլար, նէ ինսան արամագտան հօրուլույօր, նէ ճըլար պուլմագտան: Հէր ճէրհին ճիւալը փար, մէհուր մէսէլ օլմուչ, լաքին պուլան սա հօզ: Թէպապէթ պու ալէպտէն զայէթ չաչըն պիր հալա կէլմիշ տիր: Պիչարէ տօգթօր թապիաթ գաիտէլէրինի, իլլէթլէրին միւտտէթ վէ հիւքմէլէրինի էօյրէնիպ տիլէրին էսպապ վէ մուհարրիքլէրինին մէնի վէ հըֆզ ը սըհէթ գաիտէլէրինին թաթպիզի հօլունտա տահա մանթըզի պիր թարգտա իլլէմէյէ գարար վէրիր: Նասթա պաչընա չաղըլըր, մէսէլէյի անլար վէ օլ էսապարտան պահա էտէր, սէօյլէր, լաքին տիլլէյէն հօզ: Պիւթին իւմիտ վէ իման քեաղարըն իւզէրինէ հաղտըղը իլաճ լիսթալարընա աթֆ օլունտուղունու կէօրիւր, պիր վագթ չապալար, էնճամ հաղմագտա իւճրէթ ալամատըգտան մատա՝ չէօհէթ վէ թէէնիլիլիզայիպ էթտիլինիանլայըպ քեաղտա տալրանըր, չայէտ սէպաթ էտիպ տէ պու հօլտա տէվամ էտէճէք օլսա՝ զաթէն քէնտի գափուտան չըզար չըզմագ ախէր պիր թապիպ չաղըրըլըր վէ էճգախանէ խնսթա եաթաղընըն հանընա թաչընըր, խասթա իսէ տօգթօրը պուլտուլմ տէյու մէսրուր օլուր: Տահա ֆէնսըր վար, պու իլաճ ճիւնէթի օլ տէրէճէ իլէրի կիթմիշ տիր քի, հանկը թապիպ տահա գալապալըզ, տահա սիւսիւ, տահա չօզ էվրօփա տան կէլմիշ եէնի իճատ օլունմուչ չէլլէր հաղար իսէ՝ օ գիյատէ մէրզուպ օլուպ տօգթօր իսթէր իսթէմէզ քէնտի մէվճուտիլէթի խաթըլ իլլին՝ խասթանըն միտէսինի վէ էվրօփա ֆապրիզաթօրլարընըն քիսէսինի տօլտուրուր վէ ասըլ էսասի պասիթ թէտալի հօլունու թէրքէ մէճպուր օլուր: Պու հալ քիսէյէ վէ սըհէթ մագարրաթտան պաչգա պիր չէյ հասըլ էթմէզ:

Պու ճիւնէթ էհալլիյի պաչգա պիր խաթայա տահա կէօթիւրմիւշ տիր վէ իլէօյա ինսան իլաճսըզ հաչայամագ իսիլ կիպի տօգթօրըն թաթսիլէսի իլէ եաթօտ քէնտիլիլինտէն հալը սըհէթտէ պիլէ իլաճ գուլլանմագ ատէթի

կիւնպէկիւն իւերի կիթմէքտէ տիր: Էհալի ին-
գիպազ, ույգուսուզուզ, պաշ աղբըսը, իշ-
թանսըզըզ, աղըզ թաթսըզըզը իշին սէպէպի
հա էսէրի թանգիգ էթմէյիպ հէման պիլիբ
պիլմէզ իլաճա սարըլըյորլար վէ իլանլարտա
օգուսուզլարը փարլազ փարլազ վատլարը օ-
գույուպ հէման քիսէլէրինի վէ միտէլէրինի
աշըյորլար օլ տէրէճէ քի էօքէսի հարըլան հա
էվտէ գարըսը իլէ գավղա էտէն հէման իլաճա
սարըլըյոր: Ինգինպարն հարաքէթսիգ-
լիքտէն հա թաամըն նէվլինտէն, աղընըն
թաթսըզըզը, իշթանսըզըզը, գուլլանտըզը
սիկարա, գահվէ հա իշկիլէրտէն, պաշընըն
աղբըսը հա ույգուսուզուզու Ֆիքրինին հօր-
ղուկուղուկտան վէ ասապէլէրին սու ի իսթի-
մալինտէն օլտուղուկու տիւշիւնմէյիպ սէպէպի
տէվամ էյլէր իքէն էսէրի իլաճ իլէ տէֆ էթ-
մէյէ չալըլըր, վիւճուտէ պիր զուլմ տահա իլա-
վէ էյլէր: Տիքէնի չըղարմաղուտան հարայ սա-
ղալթմաղա չալըլըր վէ մուվաֆֆազ օլմատը-
ղընտա ասըլ թապիպի վէ իլաճը պուլմատըզը
իշին իշթիքհա էյլէր: Պիգ պու հօլտա սաթը-
լան հապպ վէ իլաճլարտան նէ գատար մախուֆ
հալլէր մէյտանա կէլտիյինի կէօրմիւշիւզ տիր:
Իլաճ իսթիմալի ատէթա պիր թիրեաքիլիք
հալինէ կէլիօր վէ նիշէլէր տէ իլաճ ատէթինէ
գուրպան օլույօրլար:

Տօգթօրլարտան պաղըլարը տախի պու-
պապտէ գապահաթսըզ տէյիլ տիրէր: Մէվ-
գիինի թէէմին էթմէք վէ էհալլիյէ փարլազ
կէօրինմէք իշին զազէթանըն պիր քէօշէսին-
տէ կէօրտիւշիւ վէ նէ իտիյի պէլլիսիզ պիր
իսմի ըէլէթայա հաղըպ խասթա սահիպինէ
վէրիբ վէ պիգարէ ատէմ էճգախանէտէն էճ-
գախանէյէ տօլաշպ պուլմատըզճա՝ օլ տօգ-
թօրըն նէ գատար եիւքսէք վէ ալիմ օլտու-
ղունա գալի օլուր: Զավալը պիլմէզ քի քէն-
տիսի ատէթա պիր ըէքլամճը հալինտէ իսթի-
մալ օլունույօր: Տահասը վար, պաղը տօգթօր-
լար խասթանըն հէր շէքվա էյլէտիյի շէյ իշին
պիր իլաճ հաղարազ պէօյիւք իշ կէօրմիւշ կի-
պի կէօսթէրիլէր, աթէշի էնտիրմէյէ պիր ի-
լաճ, իշթահընը աշմայա պիր սու, էօքսիւ-
րիւշինէ պիր չուրուպ, տըչարտան սիւրմէյէ
պիր հաղ, թէրինի քէսմէյէ հա թէրլէմէյէ,
սիւրտիւրմէյէ, վէ տուրտուրմաղա տէքքէն
հաթաղըն պաշը էճգախանէ քէսիլիբ վէ խաս-
թա սէվլինիբ քի էն չօղ հիւմմէթ օլույօր, պիլ-
մէզ քի խասթալըզը պիր տիր վէ օնա հիւճիւմ
օլունմալը, պունլար իսէ ալամէթլէր տիր:

Պու հալէ պիր չարէ պուլունմալը տըր,
հօգ իսէ պու էպէտի գալապալըզ իշինտէ ին-
սանլար եիւղիւպ կիտէճէք տիրլէր, պիր գէ-
ման սէրօմլարըն պու վաղիֆէյի իֆա էտէճէյի-
նի իւմիտ էյլէմիշ իտի: Գուշիւալաղը, Ֆրէն-
կի վէ թիթանօս իշին պիրէր սէրօմ պուլտու-
ղունու օգուսուզճա չու էճգալար օքիանօ-
սընտան չըզըպ ճէպլէրիմիդտէ պիր գաշ ուֆազ
պօրու վէ պիր շիրինկա իլէ տօլաշաճաղըմըզը
թախմին էյլէտիք, հա՛ղըզ քի պու իւմիտլէր
էլան վիճուտ պուլմատըլար, սէրօմլար քէն-
տիլէրտէն պէքլէնիլէն նէթիճէյի վէրմէտիլէր,
եինէ կէօղէրիմիզ գալալը չիշտէն չիշէյէ,
գուլթուտան գուլթուշա էլ աթըպ տօլաշմազ-
տալըզ վէ քի՞մ պիլիբ տահա նէ գատար տօ-
լաշաճաղըզ: Պունլարը զիքը էթմէքտէն մագ-
սէտիմիզ թէպապէթ վէ թէտալիյի պօշա չը-
գարմազ տէյիլ տիր, ֆազաթ պաղը հանլըշ
թասալվուրըն տօղրուլմասընը արզու էտէրիզ:

1. Հէր տէրտին պիր տէվասը վար գըյասը
հանլըշ տըր: Պէօյլէ օլսա իտի թէպապէթ սա-
տէճէ 80-100 իլլէթլէրին իսիւլէրինի, ալամէ-
թինի վէ անլէրին գարըսընտաքի իլաճլար
լիսթասընը օգույուպ էօյրէնմէքտէն իպարէթ
գալըր իտի, պու գիլ ու գալա, պու սէնէլէրճէ
զտահմէթ վէ մէշազգալթա, պու պէօյիւք քիւ-
շիւք տօգթօր գալղալարընա հաճէթ գալմազ
իտի, հէր քէս տօգթօր օլուր իտի: Տիւշիւ-
նիւնիւզ պիր տէֆա, պիլտիյինիզ իլլէթլէրէ
պաղընըզ, նաթլըճան, վէրէմ, ելլիիք, պրօն-
շիթ, թիֆօ, թիֆուս, մինէնճիթ, գալպ, պէօ-
րէք, գարա ճիյէր խասթալըզլարը, գըզմըզ,
գըզըլ հիւմմալարտան հիշ պիրի իշին խու-
սուսի վէ օնա չիֆա վէրէճէք պիր իլաճ հօգ
տըր: Պինանէն ալէյհ էհալի քէնտի իւմիտ վէ
իթիգալթընը տօգթօրլար վէ իլաճլար իւզէրինէ
գօյուպ քիմ չօգ վէրիբսէ օնու էյի թապիպ
ֆարզ էթմէք մէյլինտէն վազ կէշմէլի տիր:
Տիւնհատա էն պէօյիւք էմրազը տախիլիյէ միւ-
թէխասսըսը Տր: Տիւլաֆուայը ֆարիգտէ խաս-
թալար թէտալի էտէր իքէն կէօրտիւմ, փէք
նատիրէն էլինէ ըէլէթա քեաղըտը ալըյօր իտի:
Հէր քէս պիլմէլի տիր քի չիֆա վէրէն թապիպ
հա իլաճ տէյիլ տիր, քապիաք տըր, գուլիլի ի
նայաքիյի տիր, թապիպին իշի նաթուրայա
հիւքմ էտէն գալաիտի պիլմէք վէ էօյլէ իտա-
րէ էթմէք տիր, ախէր սէօզ իլէ իւշ իշի վար
տըր, պիրի էսպապը տէֆ էթմէք, օլ պիրի
գուվվէ ի հայաթիյէ հարտըմ էտիպ իլլէթին

հիւքմիւ վէ միւտտէթի կէշինճէյէ գատար վիւ-
ճուտի օնա մուգավէմէթ էտէճէք պիր հալտէ
սաղլամագ տըր, իւշինճիւ օլ իլլէթի հասը
էտէն միքրօպլարը էօլտիւրէճէք իլաճը վիւճու-
տէ խախալ էտիպ իլլէթի տուրտուրմագ տըր:
Իշթէ էհալինին գանն էթտիյի պու սօգթօրլըզ
տըր քի մաէթթէէսսիւֆ անճագ փարմագ իլէ
սայըլան իլլէթլէր իշին մէվճուտ տըր: Պու
կիւն թէպապէթ՝ իլլէթ մէվճուտ օլտուգտան
սօնրա չիֆա վէրմէք իլէ տէյիլ, իլլա օնու
դայր ի թապիւր պիր վազըա կիպի մէն էթմէք
տէրտինտէ տիր վէ ասըլ խըզմէթի պու օլմալը
տըր: Գօլէրա մէյտանա կէլտիքտէն սօնրա հիշ
պիր շէյ գապուլ էթմէյէն միտէլէրէ, հիսսապուզ
չէշիտ իլաճլար գօմաղա չալըչմագ տէյիլ, օնու
զուհուրընը վէ ինսան միտէսինէ կիրմէսինի
մէն էթմէք տիր:

Պունլարը սէօյլէմէքլէ թէպապէթի ֆաիտէ-
սիզ պիր սանաաթ տէյու աթմագ թափսիյէ
էթմէյօրըզ, հաչա՝, օ էն մուհիմմ, էն մու-
գատտէս պիր սէնասաթ հալինտէ գալաճագ վէ
թէրագըր էտէճէք տիր, լաքին էհալի իւմիտ-
լէրինի ըէյէթալար վէ իլաճլար իւզէրինէ գօ-
յուպ պաչգա հէր շէյի իհմալ էթմէքտէն սա-
զընարագ թապիպին սէօյլէտիյի սըհի վէ մէն է-
տիճի թափսիյէ վէ նասիհաթլարընա զիյատէ
էհէմմիյէթ վէրմէլի տիրլէր:

Ա. Ս. ՆԱԳԻՍԱՅԵԱՆ

ԱՀՎԱԼ Ը ՀԱՋԸՐԷ

Ֆրանսա վէ Պաղսաս խաքքը.— Թան դա-
զէթասընըն կազտըղընա կէօրէ, Ֆրանսա
վէ Ալմանիա՝ Պաղտատ խաթթը հագգընտա
պիր իթթիֆագա կէլմէք իւզրէ տիրլէր: Օս-
մանը պանգասը մալիք օլտուղու 30 միլիօն
ֆրանք գըյմէթլինտէ էսհամընը, քէզա խաթթըն
ինչասը թէչէպպիւսինտէքի 160 միլիօն ֆրանքը
Տօյլէ պանգասընա իատէ էտէրէք, անա պէ-
տէլ, Ալմանլարըն, Ֆրանսըզ մէնֆաաթընա
օլմագ իւզրէ, Սիւրիա վէ Պահրը Սիյահ
խաթթլարը իմթիյազընտան վազ կէչէճէլինի
թահթը թէչէմիյէ ալմը տըր: Շուրասը փէք
աչըզ տըր քի, մէզքիւր մէսէլէտէ Ֆրանսա
ֆաալ պիր բօլ օյնամայաճագ տըր: Պունտան
13 սէնէ մուգատտէմ Ֆրանսանըն աշվալը
մալիյէսի փէք եէրինտէ իքէն Ալմանիանընքի
չիմտիքինտէն փէք տուն պիր մէվզիտէ իտի:

Օլ վագթտա Ալմանլար Ֆրանսա պանգալարը-
նըն մուգավէնէթինէ իլթիճա էթտիլէր իտէ տէ,
միւտէպպիր վէ տուրէնտիշ օլան Ալման պան-
քէրլէրի՝ Ֆրանսա պանքէրլէրինին խաթթըն
ինչասը թէչէպպիւսինտէ տէրէճէ ի սանիյէտէ
հիսսէտար օլմալարը թէքլիֆինի մէյտանա աթ-
մաղա մուվաֆֆագ օլտուլար: Վագթըն նա-
զըրը Մ. Տէլգասէ Ալմանլարըն մէզքիւր թէք-
լիֆինի ըէտտ էթտի: Պու մէսլէքին նէ գա-
տար եանըլ օլտուղու ախիւրէն անլալըտը:
Ալմանիա թէտրիճէն մալիյէճէ թէրագըրյա
պաչլատը. պիր թարաֆտան Պաղտատ խաթթը
եալըլմագտա օլտուղու հալտէ, Տօյլէ պանգըն
կալընըզճա, թէչէպպիւսիւ պաչա չըգարաճա-
ղը իւմիտի կիւնտէն կիւնէ թէչպիւտ է-
տէր իտի: Թիւրք-Ալման իթիլաֆը իլէ Ալման-
լարա օլան էմիյէթ թաստըզ էտիլիպ, կէօմ-
րիւք իւզէրինէ կէլէն գամմըն տախի Պաղտատ
խաթթընա թախսիս էտիլէճէյի թէչմին էտիլ-
տի: Էննիհայէ Ֆրանսա պօրսալարընտա էս-
համըն գապուլը չարթը իլէ Ֆրանսայա տախի
պիր թագըմ իմթիյազլար վէրիլմէսինէ թա-
րաֆէյն բազի օլտու: Ֆրանսա պու չարթլարը
գապուլ էտէմէզ իտի: Մ. Փիշօն, Մ. Փօլ
Գանպօն, վէ Սըր էտուըրտ կրէյ 1909տա չու
հալա պիր նիհայէթ վէրմէք իւզրէ իթթիֆագ
էտիպ, Ալմանիա վէ Տօյլէ պանգ իւզէրինէ
թագիւր իլլէթմէյի գարարլաշտըրտըլար: Շու-
թէչէպպիւս հագգընտա Լօնտրա վէ Փարիզ ա-
րասընտա ուղուն ուղատիյէ մուխապէրէ էտիլ-
տիքտէն սօնրա, նիհայէթ Շամ Թարապլուսը,
Հօմա, Պաղտատ վէ Պասրատան կէչմէք իւզրէ
եանի Իրան քէօրֆէզի իլէ Պահրը Սէֆիտ ա-
րասընտա պիր խաթթըն ինչասը իմթիյազընը
թալէպ էթմէք գարարը վէրիլտի: Շու խաթթ-
ըն իմթիյազը ինկիլթէրա վէ Ֆրանսայա
վէրիլէպիլի իտի: Չիւնքի Ալմանիանըն ինչա
էթմէքտէ օլտուղու խաթթ իլէ պիր ալագասը
եօզ իտի, քէզա ալ մէսարիֆ իլէ տէ ինչա
էտիլիպ եօլ տահա գըսա վէ մէսարիֆ ի նազ-
լիյէ տահա ալ օլաճաղընտան Պաղտատ խաթթ-
ըն իլէ ըէզապէթէ չըգապիլէճէք իտի: Ֆրան-
սա վէ ինկիլթէրա պանգալարընա վէրիլէն
իմթիյազ Ալմանիա իւզէրինէ կէթէր գատար
թագիւր էտէպիլտիյինտէն, պէ թէքրար Ֆրան-
սա իլէ Ալմանիա արասընտա Ֆրանսանըն
Պաղտատ խաթթընտա հիսսէտար օլմասը հագ-
գընտա քիւլլիյէն ֆարզը պիր թագըմ չարթ-
լարա միւգաքէրէ պաչլատը: 1910 տա ին-

կիւթէրրա վէ Ֆրանսա պանդալարը արասըն-
տա պիր թագըմ իթթիֆագլար մէյտանա կէլ-
տի խէ տէ իսթանպուլ Ֆրանսըդ սէֆիրինին՝
Մ. փիշոն վէ Սըր էսվըրտ Կրէյին փրողրա-
մընը Թիւրքիա գապուլ էտէմէզ թասավվուրը
Ալմանիայա ֆուրուսթ վէ վագթ վէրէրէք,
1910 վէ 1911 տէ Բուս-Ալման վէ Թիւրք-Ալ-
ման իթթիֆագլարընըն տա մէյտանա կէլմէսի՝
Ալման Տէօյլէ պանդալարընըն Պաղտատ խաթթը-
նըն իթմամ ը վէսաիթինի թէսիլ էլէտի 1913
տէ Ինկիլթէրրա-Ալման իթթիֆագլարըն տա
մէզքիւր պանդալա աղ մուսվէնէթի օլմատը:
Շու հալ ու քէյֆիյէթ թահթընտա Ֆրանսա-
նըն չու իքի նօգթատան պիրինի գապուլ էթ-
մէսի լագըմ խտի, եա փարիզ պօրսասընտ
էսհամը գապուլ վէ եա տա էսհամը Տէօյլէ
պանդալարնա խտտէ էթմէք: Շու իքինճի նօգ-
թա նագարը իթիպարա ալընմըն տըր: Բու-
սիա 1911 տէ Պաղտատ խաթթընըն ինչասը ի-
չիւն հիչ պիր մանիէ չըգարմայաճաղընը պէյան
էտիպ իմանքին խաթթընը տէրուհտէ էլէտի:
Ինկիլթէրրա տախի Ալմանիայը Պաղտատ
գատար ազատ պրագաճաղընը վատ էթ-
տի, չու թէչէպպիւստէ իչիւնճիւ տէրէճէտէ
գալան Ֆրանսա, Ալմանիայա գարչը միւշ-
քիլաթ չըգարաճագ պիր հալտա տէյիլ ի-
տի: Շու հալտա Ալմանիա, Պաղտատ խաթ-
թընը սըրֆ քէնտինէ ալը գօյմաղա մուվաֆ-
ֆագ օլտու: Պու մուվաֆֆագիյէթ իգթիսատի
վէ սիյասի պիր թագըմ մէնաֆի թէէմին է-
տէպիլիւստէ տէ հաքիմիյէթ մէյտանա կէթի-
րէմէյէճէք տիր: Թիւրքիւր Ալմանիանըն հի-
մայէսինտէն գուրթուլմաղա չալըչաճագլար,
լաքին Ալմանիա Պաղտատ խաթթընըն միւրուր
էթտիյի եէրլէրի գապթ էթմէք իչիւն գուհուրա
կէլէն մուհարէպէ ի ումուսիյէտէն միւզաֆֆէր
չըգապիլէճէք տիր: Սիւրիա վէ էրմէնիսթան
խաթթլարը խէ Ֆրանսայա փէք պէօյիւք մէ-
նաֆի թէէմին էտէճէք տիր: Ֆրանսա Ինկիլ-
թէրրա վէ Բուսիա իթթիֆագը, Ֆրանսա
հագընտա փէք խայրը օլաճագ թէրթիպլէր
մէյտանա կէթիլէճէք տիր վէ պու սայէտէ
Ֆրանսա՝ Պաղտատ խաթթընտա գայ էթմիչ
օլտուղընը թագմինէ մուվաֆֆագ օլաճագ
տըր:

Իրան խաթթը.— Մալիւմ օլտուղու վէճհ
իւղրէ պուհտան պիր գաչ այ մուգատտէմ ին-

կիւթէրրա Պաղտատ խաթթընա տախի Ալմա-
նիա իլէ պիր իթիլաֆա կէլմիչ խտի, շէօյլէ քի
Ալմանիա մէզքիւր խաթթը Պասրայա գատար
թէմտիա էտէճէք, պուրատան Գուէյթէ գա-
տար ուզանան խաթթը Ինկիլթէրրա եափա-
ճագ վէ Պաղտատ խաթթընըն հէյէթ ի խտ-
րէսինտէ իքի Ինկիլիզ ազա պուլուհաճագ
տըր: Նիյր Խաթին էֆքիարընա կէօրէ պու սօն
կիւնլէրաէ Թիւրքիա շմէնտըֆէր խաթթլարը-
նա տախի Ալմանիա իլէ Բուսիա վէ Ֆրանսա
արասընտա հասըլ օլան իթիլաֆ հէթիճէսինտէ
Ինկիլթէրրանըն պու թէրթիպի քէնտի էհէմ-
միյէթինի գայ էլէմիչ տիր: Բուսիա Պաղտատ
խաթթընա իշթիրաք էթմէքտէն էլինի շէքմիչ,
Ֆրանսա տախի Պահրը Սիյահ սէվահլիլինտէ վէ
Սիւրիատա ինչա օլուհաճագ խաթթլարա տախի
էլտէ էթտիյի իմթիյաղլա գանի օլմուշ օլտուղը
հալտէ, Ինկիլթէրրանըն Պաղտատ խաթթընտա
էլտէ էթտիյի իմթիյաղլըն չօգ պիր էհէմմիյէթի
գալմամը օլույօր: Շիմտի մէյտանտա պուլու-
նան տիկէր պիր մէսէլէ Իրանտա ինչասը միւ-
սամմէմ օլան պէօյիւք խաթթ տըր: Պու խաթ-
թըն ուճու Հինտիսթան սինօրընա եէթիչէճէք
օլտուղուհտան Ինկիլթէրրանըն անտէ պէօյիւք
մէնաֆիի վար տըր: Պուհուհ ինչասընա պէլլի
պիր մուհիպ, Իրանըն աղչէյէ օլան ինթիյաճը
տըր: Իրան անճագ պէօյլէսի պիր խաթթ սա-
յէսինտէ իթթիգրաղ էտէպիլէճէք տիր: Նիյր
Խաթ պու թէչէպպիւս իգթիսատի ճիտտէն
տիւչիւնիւրիւր իքէն, Ինկիլիզլէրին ույանըգ
պուլուհարագ քէնտի մէնֆաաթլարընա մուվա-
ֆըգ չարթլար իլէ անա իշթիրաք էթմէլէրի-
նին լուղումընտան պահա էտիյօր:

Պաղտատ մեգալիւի.— Միւթթէնիտլէր ա-
րասընտա վուգու պուլան սօն մուհարէպէ էս-
նասընտա Շուհան գրալը Ամէրիգա գապէթա-
լարընտան պիրինէ րէսմի պիր թէլէղրաֆնամէ
կէօնտէրիպ անտէ Պուլղարլարըն մուհարէպէյէ
Իթթիրաք էթմէյէն էհալի իւզէրինտէ իրթի-
քնապ էթտիքլէրի ամալը ֆաճիանէ վէ գը-
թալլարտան պահա էթմիչ վէ պու մուհարէ-
պէյէ պու վահիանա մուսմէլաթըն էօնիւնիւ
ալմագ իչիւն թէչէպպիւս էթտիյինի խապէր
վէրմիչ խտի: Մուհարէպէ պիթտիքտէն սօնրա
Ամէրիգա վէ էվրօփա պու աղվիյաթըն հագի-
գաթ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իսթէյէրէք

պոռնուհի իշխան չէօյլէ պիր Եօլ տիւնիւնտիւլէր : Պէյն էլ միլէլ սուլնը թէէմին իշխան Գարնէկի պիր պէօյլէք մէպլաղ թախսիս էլլէմիշ տիր : Մէսարիֆի մէզքիւր մէպլաղտան թէսվիյէ է- տիւմէք իւզրէ պէյն էլ միլէլ պիր զօմօսիօն թային օլունտու : Պու զօմօսիօնըն վազիֆէսի շու իւշ շէյի թային էթմէքտէն իպարէթ օլա- ճազ տըր : 1. Պու սօն միւթթէհիտլէր մու- հարէպէսինէ իւք սէպէպլիյէթ Պուլղար- լար թարաֆընտան մը հօգսա Սըրպլար վէ Եունանլար թարաֆընտան մը վէրիւմիշ տիր : 2. Պուլղարլար թարաֆընտան զայր ի մու- հարիպլէր իւզէրինտէ էֆալը ֆաճիանէ իճրա էտիւմիշ մի, վէ նէ՞ տէրէճէտէ : 3. Պու մու- հարէպէլէրտէ իզթիսատի զիյան նէ՞ տէրէճէ- տէ օլմուշ տըր : Պու հէյէթին ազալարը աթի- իւզգիւքը զէվաթտան իպարէթ տիր : Ինկիլ- թէրրատան՝ Տօզ . Պրէյլզֆըրտ , Ամէրիգատան՝ Փրօֆ . Տըթըն , Ֆրանստտան՝ հաքիմ Գօտար , Բուսիատան՝ Փրօֆ . Մէլուզօֆ վէ Ալմանիա- տան Փրօֆ . Պացօօլոքի : Պէօյլէ պիր միւլի- թէլիֆ ազատան իպարէթ պիթարաֆ զօմիսիօ- նըն վէրէճէյի սիճիլին պիւաշիւպէն մէտէնի տիւնեա իւզէրինտէ թէէսիրի ազիմ օլաճազ տըր : Պալզան մուհարէպէլէրի միւթթէհիտլէր իւզէրինէ 57 միլիօն լիրայա վէ պու սօն մուհարէպէ 10 միլիօն լիրայա մալ օլմուշ օ- լուպ հէփ մուհարիպլէրի տէ զաիֆլէշտիրմիշ տիր . Պու տէրէճէ աղըր պիր մէսէլէյէ պիր տէ գըթալլար վէ վահյի մուամէլէլէր իլավէ օլունմազլէ մէսէլէյէ փէք ազիմ պիր էհէմմի- յէթ վէ վէխամէթ վէրիւմիշ տիր : Լաքին սօն խապէրլէրէ կէօրէ Եունանիսթան մէզքիւր զօմօսիօնըն իլլէմէսինէ րազի տէյիլ խուսուսա Բուսիալը մուրախիսաքըն օ հէյէթտէ պուլուն- մասընա իթիրազ էտիյօր : Պուլղարիա իսէ հէ- յէթ ի մէզքիւրէնին տէրհալ իշէ պաշլամասընը թալէպ էտիյօր : Իւմիտ էտէրիզ քի պու թէ- չէպպիւս նիհայէթ ֆիլիւ էիւրաճ էտիլիւր վէ սուչլու թարաֆ մէյտանա չըգար :

Մեհսիգօ վի Մ . Ամէրիգա :— Մէքսիգօտա հալա ասայիշ վէ միւնթազամ պիր իտարէ ի հիւքիւմէթ թէէսիս էտիլէմէմիշ օլտուղունտան , Մ . Ամէրիգա օ տիյարըն ահվալընը ճիտտէն թահթ ը միւթալապա ալմըշ վէ գաթի մուա- մէլէյէ պաշլամըշ տըր : Շիմտի րիյասէթ-

տէ պուլունան գաթ — Հուէրթա — մէմուրիյէ- թինէ զայր ի մէշրու Եօլտա կէշմիշ վէ հալա մէմէքէթտէ գալի պիր իտարէ թէէսիս էտէմէ- միշ օլտուղունտան Մ . Ամէրիգա րէիսի Ուիլսըն՝ միւշարիլէյնէ պիր էլլի կէօնտէրէրէք քէնտի- նին րիյասէթինի թանըմատըղընը վէ մէմու- րիյէթինտէն չէքիլիպ էհալինին նիզամի պիր րէյիս սէչմէլէրինէ ֆուրսաթ վէրմէսինի թա- լէպ էյլէտի վէ աքսի թագտիրտէ Մ . Ամէրի- գանըն քէնտի չէհրիլէրինի Մէքսիգօտան չը- գարըպ պիր միւտտէթ իշխան մէմէքէթի քէն- տի հալինէ թէրք էտէճէքլէրինի վէ նիհայէթ մէճպուրիյէթ հասըլ օլտուգտա Մ . Ամէրիգա հիւքիւմէթինին Մէքսիգօ ումուրունա միւտա- խէլէ էյլէյէճէյինի պէյան էյլէտի : Հուէրթա րէյիս Ուիլսընըն պու թէքլիֆինէ իթի- պար էթմէտիյի իշխան՝ Ուիլսըն Մէքսիգօ ալէյ- հինտէ իթթիսազ էտէճէյի գաթի մէսլէքի Մ . Ամէրիգա Սէնէյթինէ թագտիմ վէ անլէրին րէ- յինի տէ թահսիլ էյլէտի : Ուիլսըն պիւթիւն միլլէթին քէնտի արգասընտա օլտուղունա էմին օլարազ իշէ պաշլատը վէ Մէքսիգօտա մուզիմ ճիւմլէ Ամէրիգալըլարա մէմէքէթի թէրք էթմէլէրինի էմր վէ քէնտիլէրէ Մ . Ա- մէրիգա հիւքիւմէթինին մուալէնէթ էտէճէյինի վատ էթմէքլէ պէրապէր , Հուէրթա վէ րէ- ֆիզլէրինէ՝ Ամէրիգա չէհրիլէրինէ գարըլ վու- գու պուլան հէր պիր թէարրուզ իշխան քէն- տիլէրի մէսուլ թութաճաղընը խապէր վէրտի : Պու գաթի մուամէլէ իւզէրինէ Հուէրթա թէք- րար իշի կէվէտիպ , րէյիս Ուիլսըն իլէ միւ- զաքէրէյէ կիրմէյէ հազըր պուլունտուղունը պէյան էյլէտի : Լաքին Ուիլսըն վէրտիյի գա- րարըն գաթի օլտուղունը վէ Հուէրթանըն պիւա շարթ անա իթթիպա էթմէսի լազըմ իտիլինի թէէքիտ էյլէտի : Մէքսիգօլըլար պունը քէն- տիլէրին ումուրը տախիլլէյէսինէ հազըրը պիր միւտախէլէ ատտ էտիպ անըն ալէյհինտէ փրօթէսթօ էտիյօրլար իսէ տէ , Մ . Ամէրիգա հիւքիւմէթինին վէ էհալիսինին պունա ճէվա- պը շու օլույօր , անլէր տէյօրլար քի Մէքսի- գօտա օ դատար Ամէրիգալըլարըն մէնաֆիի վար տըր քի , օ մէմէքէթին ումուրը տախի- լիյէսինէ քէնտիլէր պիգայտ պուլունամաղար : Պիր չօզ Ամէրիգալըլար Մէքսիգօտա իգամէթ էթմէքտէ օլուպ անլէրին միլիօնլարճա տօլար մէնաֆիի պու իսթիլալար սէպէպլինտէն զի- յան չէքմէքտէ տիր : Պունտան մատա քէն- տիլէրէ դօնշու պուլունան պիր մէմէքէթին

պէջլէ ինթիլալ հալընտա տէվամ էթմէսինէ քէնտիլէր բազի օլմայաճաղար տըր վէ պու ինթիլալար տէվամ էտէրսէ նիհայէթ էվրօփա տէվլէթլէրի Մէքսիգօտա քէնտի մէնֆաաթ-լարընը թէէմին իչին միւտախէլէյէ մէճպուր օլաճաղար, պու իսէՄ. Ամէրիգանըն իպթիտա-տէն պէրու իթթիխաղ էթմիշ օլտուղու Մօնրօ Տօգրիին մուղայի օլաճաղ տըր: Բէիս Որուլսըն գաթի պիր սուրէթաէ պէյան էթմիշ տիր քի Մէքսիգօնըն տախիլի ումուրընա միւտախէլէյէ նիյէթի հօգ տըր վէ էկէր միւտախէլէյէ մէճ-պուր օլուր իսէ, պու խօտպինանէ պիր սաի-դատան օլմայըպ անճաղ Մէքսիգօնըն մէնֆաա-թընը թէէմին վէ պէչէրիյէթէ խըտմէթ էթ-մէք մազսէտինտէն նաշի օլաճաղ տըր: Ամէ-րիգալըլար Իսպանիա մուհարէպէսինտէ Մ. Ամէրիգանըն թուրքուղը վաղիյէթի զիքը է-տէրէք պուլնտա տախի մուճիպլէրինին անտէն Փարզլը օլմատըղընը իտտիա էտիյօրլար: Կէ-րինիւյօր քի բէյիս Ուիլսընըն պու գաթի մէս-լէյի Մէքսիգօ ինթիլալ վէ ինգիլապաթընա պիր էնճամ վէրէճէք տիր:

ՄՈՒԽԱԳԵՐԱԹ

ՎԱԼԻՏԷ ՏԱԽՄԱ ՎԱԼԻՏԷ ՏԻՐ

ՄԻՍԻՍ Մ. ՏԱՏ, ԳՕՆԻԱ

Պուլնտան սէնէլէր ազտէմ, իւք պէպէյիմի գայըմադտա իքէն Միսիս Փարնդ ուըրթի պա-նա շու սէօլլէրի սէօլլէտի, «վալիտէ մէսու-լիյէթի սէնտէն ասլա այըրլմայաճաղ տըր: Է-րուլմինէ գատար պու մէսուլիյէթ հիսսի տէ-րուլինտէ պագի դալաճաղ տըր:» «Ա՛հ, տէմէ, նէ՛ սէօլլէյօրսըն,» տէյու գօրգարազ նիտա էթաիմ, զիրա պու պանա դայէթ աղըր պիր եիւք կիպի կէօրինմէքտէ իտի:

Պու վազըա իւզէրինէ պիր չօգ սէնէլէր կէչմիշ օլուպ, վալիտէլիք մէսուլիյէթինին պիր եիւք օլտուղուլու էօյրէնմիշ օլմամա բաղ-մէն, անըն սէվկիւլիւ Բապպըմըղըն միւշֆիդ էլիյէ տէրուլնիմէ գօնուլմուշ իտիյինի վէ գօր իքէն պանա, «էվլատըմ, պէնտէն էօյրէն,» տէ-տիյինի հիսս էթմէքտէ օլմուշըմ: Բէգա, պու մէսուլիյէթ հիսսինին պիր չօգ իսօշ իմթիյազ-լարը պուլուլուպ պէրէքէթլէրլէ տօլու օլտու-ղուլու վէ պու հիսսին զայ օլմասը իսէ վալի-տէ գալպինէ պիր իղթիրապ իտիյինի էօյրէն-տիմ: Էվլատարըմըղ աիլէլէրինտէն այըրլըր

իքէն մէյուա օլմամըղըն սէպէպի նէ՛ տիր: Ա-ճէգա սէպէպի շու տէյի՛լ մի տիր քի, պիդ արթըզ օ չօճուղա խըզմէթ էտէմէյէճէյիդ, օ չօճուգ հազգընտա պիդիմ մէսուլիյէթիմիդ խի-թամա էրմիշ կիպի կէօրինիւր:

Խայր, սէվկիւլիւ վալիտէլէր, վազըա պէօ-լէ տէյիլ տիր, զիրա պիդիմ գալպիմիդ նէպ-ղան օլմագտան տուր օլմանա գատար պու մէ-սուլիյէթ հիսսի պիդտէն ասլա այըրլմաղ: Վա-լիսն Տախիս վալիսն Տիւր: Պու եիւքսէք թա-սավուր՝ գալպիմիդին էն տէրին քէօլլէրինէ եէրլէչսին:

Կէչէն տէֆաքի մէգալէմաէ, ալիլէլէրինտէն ուղադտա պուլուլունան էվլատարըմըղ իւզէրինէ հիւճիւմ էթմէքտէ օլան թէճրիպլէրտէն, վէ անլէրին պու թէճրիպլէրտէն նա՛սըլ մաղ-լուպ օլմալարընտան պահա էթմիշ իսիմ:

Պու տէֆա մէսէլէյի պիր ազ տահա թամիդ էտէրէք թէճրիպլէրէ գարչը մուգալէմէթ էթմէյէ անլէրի նա՛սըլ հազըրլմաղ վէ խու-սուսա, անլէր ալիլէլէրինտէն ուղազ պուլուլու-տուղլարը վազթ՝ անլէրէ նա՛սըլ հարտըմ էթ-մէք մէվգուլնտան պահա էթմէք իսթէրիմ:

Եազընլարտա Պաղտատ չըմէնտըֆէր խաթ-թընը իլհազ էթմէք իչին Տավրօս տաղա-րընտան աչըլան թուլէլի զիյարէթ էթտիմ: Ալմանիատան կէթիլիլմիշ օլան մաքինալարը կէօրտիւլիւմաէ, մաքինիսթ վէ քէնտի ամէլէ-լէրինէ սըրֆ չամուր թէտարիք էթմէք իչին թէչէքթիւլ էթմիշ օլան ուֆաճըզ քէօլլէրի տօլաչտըղըմըղտա, տաղլարըն պէօյրինտէն պերհալա էտիլէն գայալարը սէյր էտիպ պուլն-լարըն՝ մէվտտաը թիւճճարիյէ նազլընա էլզէմ օլան պիր հօլըն ինչասը իչին հափը-տըղընը տիւլիւնտիւլիւմաէ, վէ պու ճիւմլէյի պաչա չըգարմազ իչին սու կիպի ազըտըլան փարալարը կէօրտիւլիւմաէ, պէն պանա «Պուլն-լարտան մագսէտ նէ՛ տիր,» տէտիմ: Հէփ պուլնլարտան մագսէտ՝ վալիտէ գաթարլարընըն էմիլիյէթլէ եիւքսէք քէօփրիւլէրտէն կէչիպ գարանլըզ թուլէլէր իչին տալարազ իսթան-պօլտան Պաղտատա տահա գըսա պիր միւտ-տէթ գարֆընտա կիթմէլէրի տէյի՛լ մի տիր: Պուլուլն իչին պու գատար գահմէթ տէյէ՛ր մի: Էվլէթ, տէյէր վէ փէք ալա տէյէր: Զիրա պուլուլուն նէթիճէսինտէ, ֆէնն ի մէխանիք վէ հէնտէնէ պիր ֆիւթուհաթ գազանմըլ օլաճաղ, պիր մէմլէքէթ մէտէնիյէթ էօնիւնէ աչըլաճաղ, վէ խազինէ ի տէվլէթ մաստէթէն միւսթէֆիտ օլաճաղ:

րբմ: Պէնիմ ալաճաղըմ միւքեաֆաթ իսէ ան-
լէրին, մէսէլա շու սուրէթլէ պանա ճէվապ
եազմալարը տըր: «Մէքթուպունուզու օգու-
տուղումտա կէօյա եանըմտա իմիշսինիզ կիւլի
հիսս էտիյօրըմ:» «Մէքթուպունուզու ճէվապ-
լարընըզըն պուլունսուղը գըսմը էն գիյատէ
սէվէր վէ օգուրում:» Սօնրա, պիզիմ պուլուն-
տուղումտա հալ հազգընտա քէնտիլէրէ կէնիշ-
ճէ մալիւմաթ եազարըմ քի, պիզիմէ պէրա-
պէր եաշայըպ մուգապէլէթէն քէնտիլէր տա-
խի էօմրլէրի հազգընտա կէնիշճէ եազարընար:
Պունտան մատա Ծնունդ, սօղուշ կիւնիւ, վէ
էօմրլէրին մուհիմ կիւնլէրի իչիւն ալըրճա
մէքթուպ եազըպ, քէնտիլէրէ խուսուսի հէտի-
յէլէր եօլարըմ: Էվլաալարըմըն պուլունսուղ-
լարը մէքթէպլէրին միւտիլէրիյլէ նիզամի սու-
րէթտէ մուխապէրէ էտիպ անլէրին խուսուսի
տիգզաթընը տալէթ էտէրիմ: Քէզա կիթ-
տիքլէրի քիլիսանըն չօպանը իլէ անլէրին րու-
հանի հայաթընա տիգզաթ էթմէսի իչիւն խու-
սուսի մուխապէրէտէ պուլունսուրըմ:

Լաքին պունլարտան մատա վէ հէփ պու-
նէզարէթտէն պաշգա հէր կիւն պիր էվլատըմ
իչիւն վէ Կիրակի կիւնիւ հէփիսի իչիւն տուա
էտէրիմ: Էօմրլէրինին պուհրանըն զէմանլա-
րընտա անլէր իչիւն տէվտամի սուրէթտէ տուա
էտէրիմ: Պիզիմ էթտիյիմիզ տուալարըն քէն-
տիլէրի թէճրիպէտէն մուհաֆազա էտիպ ին-
թիյաճ զէմանընտա գուվլէթ օլաճաղընա վէ
քէնտիլէրի տահա եիւքսէք վէ թէմիզ պիր
հայաթա իրչատ էտէճէյինէ իման էթմէլէրինի
թալիմ էտէրիզ:

Սէվկիւլիւ տօսթլար, էվլատլարըմըզ իչիւն
չիմտիքիտէն զայէթ չօգ տիւչիւնմէլիլիզ: Պիր
տարպը միսալ, «Մուհապպէթ մութլազա քէն-
տի քէնտիլի իզհար էտէճէք պիր եօլ պուլուր:»
տէյօր: Ունութմայալըմ քի, «Պիր վալիտէ
տաիմա վալիտէ տիր:» Ունութմայալըմ քի էյէր
էյրէթմէյէ հազըր օլուր իսէք Սէմալի ֆէտէրի-
միզ պիզէ եարտըմ էթմէյէ հազըր տըր: «Պէ-
նիմ կէլիչիմ չափուզ օլուպ միւքեաֆաթըմ
պէրապէրիմճէ տիր:»

— Մ. Լօգօզ վէ Մ. Սուլպի նամընտա ի-
քի աստէմ մօթօրը վէլօսիթիլ իլէ 4406 ալազ
եիւքսէքլիյէ չըգապիւմիշ տիրլէր: Պու եիւք-
սէքլիյին գաիտէսինին տաիրէսի 24 միլ իմիշ:

ԵՐՄԵՆԻԼԵՐ ՎԵ ԻՍԼԱՄԻ

Պազը Էվրօփա զաղէթալարընտա օգուտու-
ղումուզա նազարէն Պապը Ալի ախըրէն Ա-
րապլարլէ եաիարըղը կիպի Էրմէնիլէրլէ տէ
պիր իթիլաֆ ազտ էտէրէք Էրմէնիսթանտա
քէմալը սիւրաթ վէ ճիտտիյէթլէ իսլահաթա
կիրիշմէք իւզրէ իմիշ:

Սըհէթիլինի իւմիտ էյլէտիյիմիզ պէօյլէսի
պիր ազմը խայրը, դարարը մուսիպի չիտ-
տէթլէ ալգըչլարըզ, չիւնքի ճիհէթ ճիհէթ միւ-
լահազալարա մէպնի պու իսլահաթ սօն տէ-
րէճէ միւպրէմ տիր: Շիմտիյէ դատար թէէխիւլը
էթմէմէլի իտի, չիմտիտէն սօնրա թէէխիւլը է-
տէրսէ ֆէլաքէթ տիր:

Էրմէնի վաթանտաշլարըմըզ գաիտիտէն պէ-
րու Օսմանլըլըգտա հուզուր վէ իզպալլարընը
պուլմուշ տէյէմէզ իսէք տէ, արամըշ պիր գալմ
տըրլար, սապուր տըրլար: Սէպաթքիտար տըր-
լար, սէնաաթ վէ թիճարէթի սէվլէրլէր, սէվլէ
սէվլէ չալըչըրլար, էն գօր իչլէրի մուվաֆֆա-
գիյէթլէ կէօրիւրլէր, պու սայէտէ, սըրֆ պու
սայէտէ հէր հալա, հէր հալիլ, հաթթա հէր հաի-
լէյէ քարաճէթի րազմէն հայաթը իճթիմալիյէմիզտէ
վազթըլլէ մուհիմա պիր մէվգիյէ մալիք օլ-
տուլար: Էրմէնիլէրի Օսմանլըլարտան ալըրմագ
միւշքիլ տիր, հաթթա եազըզ տըր, չիւնքի
պէօյլէ պիր իֆթիրազտան պիզ թապիի մատ-
տէթէն վէ մանէն պէօյլէք պիր խասարա
ուզրարըզ, ֆազաթ ղնլար տա քիւլի դարար
կէօրիւրլէր, չիւնքի մագհարը իսթիզալ
օլամաղլար, պէհէմհալ պաշգա պիր թէպալիյէ-
թէ կիրէրլէր: Թէպալիյէթի ճէտիտէլէրինտէ
իսէ, օ ֆէնա կիւնլէր գալէ ալընմաղսա Օս-
մանլըլըղը արարլար:

Իթիրաֆ էտէրիզ քի պէօյլէ պիր միւսիպէ-
թին էօնիւնիւ ալմագ հէր հալտէ օ սէնէլէրտէն
պէրու վատ էթտիյիմիզ իսլահաթը պիր ան
էվլէլ գուվլէտէն ֆիլիլ չըգարմազլէ միւյէս-
սէր օլապիլիւր, եօգ իսէ, վէլէվ Էրմէնի վա-
թանտաշլարըմըզ էքսէրիյէթլէ պու հալէ գաթ-
լանսըն, էճնէպի փարմաղը, էճնէպի իզգաաթը
անվալը հազըրէտէն րանա միւսթէֆիտ օլուր,
եա սաֆտիլ, եա միւֆսիտ, եա եիւրէյի եա-
նըզ պազը խալըլ վասըթա իթթիխաղ էյլէր,
օ ֆէլաքէթի հազըրլար, կէօրտիւքլէրիմիզէ,
օգուտուղարըմըզ, իշիթտիքլէրիմիզէ, գա-
լըրսա հազըրլայօր տա! Էրմէնիլէրին ֆէր-
եատլարը, չիքեայէթլէրի պէօյլէ մուհիզգ,

միւլէստիր օլունճա տիւլմէնլէրիմիզին էլինտէ պիղէ գարշը քէսքին պիր սիլահ տըր, ֆէվզ էլ ատէ պիր ֆուրսաթ տըր:

Էրմէնիլէրին իսթէտիքլէրի փէք պէսիթ տիր: Օ տէրէճէտէ քի գանուռնը էսասիտէն իթիպարէն գանուռնըմըզն իճրա ի աճքեամընտան իպարէթ տիր: Ճիտտի պիր էրմէնի մալլետան, ճանընտան էմին օլսուռն, ազվամը սահրէ ի Օսմանիլէնին մալիք օլտուզու հուզուզը մէտէնիլէ վէ սիյասիլէտէն տէ մահրում էտիլմէսին, պաշգա մէթալիպաթը միլլիլէյէ գալզըմազ, իսթիզլալ վէ սահրէ էմէլլէրինի պէսլէմէզ, չիւնքի ճիտալը հայաթտա տիկէր Օսմանիլլարա զալիպ տիր, էոյլէ օլունճա սըրֆ սայըյէ, ֆըթրէթիլէ, իտրաքըյէ ճէմաթըմըզտա սաստէթինի թէէմին էյլէյէպիլիր, պիզտէն տահա մէսուտ, տահա միւրէֆֆէհ էաշայապիլիր,

Այըսթէֆանօս մուհէտէ ի մէֆուլէսիւնին 16ընճը մատտէսինտէ, «Պապը Ալի ասլտ վազթ զայ էթմէքսիզին էրմէնիլէրէ մէսքիւն վիլայէթլէրտէ ինթիյաճաթը մահալլիլէնին իճապ էյլէտիլի իսլահաթը վիւճիւտէ կէթիրմէյի վէ Բիւրտ վէ Չէրքէսլէրէ գարշը ասայիլ ի մահալլիլի թէէմին էթմէյի թէահհիւտ էյլէր տէնիյօրտը: Եինէ օ մուհէտէյէ կէօրէ Պայազիտ վէ Ալէշիլէր հաթթա պիւթիւն Թրապիզոն վէ Թէհրան եօլու Բուսիայա կէշիյօրտը: Գըպըրս ճէմիլէսինտէն զիյատէ մէնֆաթընա թէվազուֆ էյլէմէտիլի իչիւն ֆիլհագիզէ ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի Պէրլին մուհէտէսինտէ պու շարթլարը թատիլ էթսիրտի, օ չէհրէրի պիղէ պրագտըրտը, լաքին էրմէնիլէրէ տաիր օ վատլարըմըզ հէման ալնէն պու մուհէտէնին տէ 62ինճի մատտէսինի թէշքիլ գըլտը, հաթթա պէյանաթը սապըգէյէ չու սաթըրլար տա իլավէ գըլընտը, «Պապը Ալի օ թէտապիր ի միւթթէխազէտէն գէման գէման տէվլէթլէրէ մալիւմաթ վէրմէյէ մէճպուր, օնլար տա օ իսլահաթըն սուրէթ ի թաթպիզինէ նէզարէթ էթմէքլէ միւքէլլէֆ տիրլէր:»

Մալիւմ տիր քի Բուսիա մուհարէպէսինի միւթէազըպէն 4 Հազիրան 1878 տէ ինկիլթէրրտ իլէ ագտ էյլէտիլիմիզ Գըպըրս մուհէտէսինէ կէօրէ Լօնտրա հիւքիւմէթի Ասիատաքի վիլայէթլէրիմիզի հէր տիւրլի թէսալիւթ ի էճանիպտէն միւտաֆաա էթմէյի թէահհիւտ էտիյօր:

Օնա մուզապէլէթէն տէ զաթը հազըթ ի

փատիլահի Ասիատաքի վիլայէթլէրտէ սաքին իրիսթիան վէ սահրէտէն թէպաա ի Օսմանիլէնին հիւմայէսինէ վէ օ վիլայէթլէրին հիւսն ի իտարէսինէ թէալլիւզ էտէն իսլահաթը լազըմէյի ինկիլթէրրապա վատ էտէրէք թէահհիւտինի իֆա էյլէյէպիլմէք իչիւն վէսաթի ի մուլթազիլէյէ տէսթրէս օլմազ իւզրէ պու տէվլէթէ տէ Գըպըրս աստաթընը թէքք էյլէյօրտը:

Տահա միւրէքքէպլէրի գուրումազտան պու մուհէտէլէրին աճքեամը արա սըրա գալէ ալընմըզ օլսա տա հազիգաթտա մէֆուլէս ատտ էտիլտի, զաթէն կէրէք Բուսիանըն, կէրէք ինկիլթէրրանըն, հաթթա պիւթիւն տիւվէլ ի մուզազամանըն էսասը էնտիլէլէրի էրմէնիլէր, էրմէնիսթան իսլահաթը տէյիլ, հիշ տէյիլ պիւս պիւթիւն պաշգա պիր չօգ մէնաֆի ի մախսուսէ իտի:

Տէվլէթլէրին պու հազիգաթլարը, եա հազիգաթսըզըզլարը, տէվր ի Համիտիտէ մահզա սու ի իտարէմիզլէ, իթիրաֆ էթմէլէյիզ, օ չիրքին, փէք չիրքին, (օ գատար չիրքին քի թարիս ի Օսմանի իչիւն պիր լէքէ տիր,) հասըլը իլթէ օ էրմէնի գըթալը վուզուա կէլտիլի գէման թէպէյիլէն էյլէտի: Օ վազթ պէյն էտ տիւվէլ եինէ պու իսլահաթա տաիր ուզուռն ուզաթիլէ միւզաքէրէլէր ճէրէյան էյլէտի, լաիհալար գալէմէ ալընտը, ֆազաթ հիշ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը:

Տէվր ի մէշրութիլէթին ինֆիլազըյա պու մէսէլէնին թապիւթըյէ ֆասլ օլունաճազընը հէր քէս իւմիտ էտիյօրտը, ֆագաթ պիր չօգ իւմիտէր կիպի պու տա թէհագպիւզ էտէմէտի: Հիւքիւմէթիմիզ տէօրթ պէշ սէնէ տիր կէօնա կէօն մէվանին հէյուլէթիլէ պու թէտապիրէ թէվէսսիւլ էտէմէտի: Ֆագաթ պիր թարաֆտան կէրէք իսարիճտէ վէ կէրէք տախիլտէ պուլունան էրմէնիլէրին մէթալիպաթը, պիր թարաֆտան իսէ պու միւթալէպէլէրի պիր չօգ մէգասիտ ի խաֆիլէյէ ալէթ էթմէք իսթէյէն պազը տիւվէլ ի մուզազամանըն հարէքեաթընը պիղէ պիւտիրտէ կէրէք տիր:

Պու մէգալէյէ խաթէմէ վէրմէտէն չու ճիհէթի տէ զիքը էթմէք իսթէրիզ քի պու իճրաթըն հիւսն ի նէթիճէյէ իգթիրանը անճաղ էրմէնի վաթանտաշլարըմըզըն մուխալէսէթ նիլէթիլէ, էլ պիւրլիլ իլէ, իչէ սամիմի սարըլմալարըյէ միւլէսսէր օլուր:

Պու նօզթա ի նազարտան տըր քի հիւքիւ-

մէթ ի Օսմանիյէնին հօգաբըտա արգ էթտիյի-
միւզ կիպի Արապլարլէ օլտուղու կիպի էրմէ-
նիլէրլէ տէ պիր իթիլաֆ ք իպթիտաի ազա
էթտիքտէն սօնրա պու իսլահաթա պաշլամասը
փէք զիյասէ մուվաֆըզ ք մասլահաթ տըր,
հաթթա մահզ ք հիքմէթ սիր:

Իդսաւ

ՄԷՄԼԻԲԵԹԻՆ ԽԷԼԱՍՐ ՆԷՑԷ ՄԻԻԹԷՎԱԳԸՑ ՏՐԸ

ՄՈՒՍԹԱՅԱ ԱՍԻՄ

Սօն ասը ք մէտէնիտէ իտամէ ի մէվճու-
տիյէթ, անճազ պու ասրա լայըզ պիր թարդ
թէրպիյէյէ մալիք օլմազ, պու ասրա մու-
վաֆըզ պիր ֆիքըր իլէ տիւշիւնմէքլէ գապիլ
տիր: Եիրմինճի ասը իչիւն մուզթազի գաֆա-
լարա սահիպ օլամայան պիր միլլէթ թէրազը
տէյիլ մուհաֆազա ի հայաթ պիլէ էտէմէզ:
Պինաէնալէյհ իպթիտա եաշամազ իչիւն էսաս
իթթիխազ էսիլմէսի իճապ էտէն պու ալու-
թուր ք մէթինի գապուլ էյլէմէլի: Սանիէն, իս-
թէնիլէն թարդ ք թէֆէքիւր վէ թէրպիյէյի
ալմաղա չալըշմալը տըր: Պիր շախսըն թէր-
պիյէսի, պուլունտուղու ալլէ թէրպիյէսի իլէ
իպթիտար(1) վէ պու իպթիտաի թէլգի(2) էսաս ք
րէսինի թէշքիլ էտէր: պիլախըրէ մէքթէպ-
լէրտէ թագիպ օլունաճազ տէրսլէր, կէօրիւ-
լէճէք թահսիլէր նէ գատար միւքէմմէլ օլսա,
էսքիսի իւղէրինէ վուրուլմուլ պիր ճիլա մա-
գամնա կէչէր: Ջիհիլլէրի իթիգատաթ ք սէ-
լիֆէ(3) վէ զարիպէ իլէ մէմու օլան չօճուգլա-
րըն մէքթէպտէքի թահսիլէրի օլսա օլսա
տիմաղարտան(4) անճազ օ էքքիար ք մուղլիմէյի
սէլպ (5) էտէպիլիւր վէ փէքնատիր պաղը սիմա-
լարտան գաթ ք նազար, ճիլարա եէնի թարգտա
թէֆէքիւր իքթիտարընը պախշ էտէմէզ:
Պունու իչիւն, պիր միլլէթին թէրազըսը վէ
աթիսի չօճուգլարընա վէրիլէճէք թարգը
թէրպիյէյէ մագսուր(6) տըր: ճիլար հազիգաթա
նէ տէրէճէ թագրիպ(7) էտիլէրէք պէօյիտիւլիւր,
զիհիլլէրի նէ գատար սալիմ վէ թէմիգ էֆ-
քեար իլէ փէրվէրտէ օլունուրսա, աթիլէրի օ
տէրէճէ էմին պուլունուր: Պու թարգը թէր-
պիյէ մա էլ էսէֆ չիմալիյէ գատար մէմէքէ-
թիմիզտէ պիր ճայ ք գապուլ կէօրմէտի: Չօ-
ճուգլարընըզ էվլէրտէ ալ էլ էքսէր ասապի
զաաֆա իլգա էտէն մախուֆ հիքհայէլէր իչէ-
րիսինաէ պէօյիւյօր վէ հայաթ ք ալէմէ գարը-
շընճա ալարգլարը թարգը թէրպիյէնին սասէ-
մէլէրինէ(8) ուղրաշարազ իլէրիյէ պիր աաղմ պիլէ

աթամայօրլար: Թէշէպպիւս էթտիքլէրի իլլէր-
աէ չիւպհէսիգ թահսիլ վէ թէրպիյէնին նօզ-
սանը տօլայըսըյլէ պիր մուվաֆֆազիյէթսիգ-
լիք կէօրիւլթի մի, հինէ ֆէնա թէրպիյէ նէ-
թիճէսի օլարազ իչի գատէրէ աթֆ իլէ չէքի-
լիպ կիտիյօրլար:

Գատէր! պու քէլիմէ հայաթ ք մէմէքէթ
վէ միլլէթաէ նէ գատար ֆէնա պիր օլ սյնա-
մըշ տըր: Գատէրին նէտէն իպարէթ օլտու-
ղունը, էսասաթ ք իսլամիյէտէ մուգատտէրա-
թըն նէ սուրէթլէ պուլունտուղունը պիլմէյէն վէ
էօյրէնմէք իսթէմէյէնլէր հէր իչին վէ զուհուր
էտէն վազըա ի միւքսսիֆէնին տէ էսպապընը
գատէրէ աթֆ էտէրլէր: Սօն Բուսէլինին զայը
զաթէն մուգատտէր իմիշ... Պու թագտիրի
քէնտիմիզին իհզար էթտիյիմիզի, քէնտի աճ
ու ճէհիլմիզին, քէնտի թէտպիրսիզիլիմիզին
պու ֆէլաքէթի թէհիյէ(1) էթտիյինի գապուլ
էթմէք կիրան(2) կէլիյօր: Փագաթ նէ իսէ իթի-
րաֆ օլունմալը տըր քի արթըզ պու աճ ու
թէպիլմիյէթ իլէ եաշամազ գապիլ օլամայա-
ճազ տըր:

Մագի իլէ ուղրաշմաղա նէ հաճէթ, աթի-
միզի թէշմինէ գայրէթ էթմէլիլիզ: Մագիյէ տէ
իպրէթ ալմազ վէ իսթիգալը ճնա կէօրէ թէ-
հիյէ էթմէք իչիւն միւրաճաաթ էտէրիզ: Պի-
նաէնալէյհ չիմաթի եափըլաճազ իլք հարէքէթ
զիհիլլէրէ սօգուլան պու կիպի իթիգատաթը
քէօքիւնաէն գալտըրըպ աթմազ, պու մէնպա
ք խըրաֆաթը(3) էսասընտան գուրուլմազ օլ-
մալը տըր: Աղմ ու թէշէպպիւսի մահվ էտէն
տուրուպ ք էմալըմըզ(4) վար տըր: Մնալը եա-
լընըզ ալլէ րէիսլէրինին տէյիլ, հաթթա գա-
պիլ օլսա իտի միւքէլիլլէրին պիլէ քիթապ-
լարընտա, գամուսլարընտա(5) իսթիմալ էթմէ-
մէլլէրինի իսթէյէճէքտիմ: Չօգ չալըշանըն չա-
փուգ հօրուլաճաղը, աղըն քիսպի(6) օլմայըպ
տատը հազգ(7) պուլունտուղու վէ մաէթ-
թէսսալֆ տէվաիրաէքի մուամէլաթընըզ հազ-
գընտա տաիմա գուլլանըլան էյի իչին ալթը ալ-
սա չըգաճաղը կիպի տուրուպ ք էմալ հէփ պու
ճիւմէլէտէն տէյիլ մի:

Պունուար հիսս էտիլիպ կէօրիւլմէքսիզին
հայաթ ք միլլէթի զէհիլլէյէն ալմալի(8) տիր:
Փագաթ պունուար նաճըլ գապիլ ի իղալէ տիր:
Իլթէ մէսէլէնին էն մուհիմմ րուհը ուզտէսի(9)

(1) պաշլամուզ, (2) աշլամուզ, (3) պօշ, (4) ֆիքըր, (5) չըգալմուզ, (6) մէրպութ, (7) եագլաշտըրմազ, (8) տարպէշ:
(1) Հաղըրլամազ, (2) Աղըր, (3) Պօշ ֆիքըրէր, (4) Տարպ ք միսալար, (5) Լուղէթ քիթապը, (6) Սայ իլէ էլտէ էտիլէն, (7) Ալլաճ վէրկիսի, (8) Մէպէպլէր, (9) Ալլ ճանը:

պուրատա տըր : Պունա վերիլեճէք ճէվապ մա-
րազըմըղըն թէտավիսի հիչ օլմադսա պիր
րուպ ասը սօնրա գապիլ օլաճաղընը իֆհամ
էթսէ տէ նէ՞ զարար : Պու թէտավիսի օ միւտ-
տէթտէ հուսուլա կէթիւրէպիլմէք իչիւն , չիմ-
տիտէն հէմ տէ եօրուլմադ պիլմէզ պիր սայ
ու զայրէթլէ չալըչմադ լաղըմ տէյիլ մի տիր :

Չօճուզլար հէնուզ վալիտէ գուճաղընտա
իքէն նէ կէօրիւրլէրսէ զիհնլէրինէ օ խուուուս
էօյլէճէ նագը էտիլիր վէ օ նօզթա պաղէն մս-
ամէլաթ ք հիւքիւմէթէ գատար թէէսիրինի իճ-
րա էտէր :

Շիմտիյէ գատար ալընան թէրպիլէլէր տէ ,
էվլիեալարա(1)նէզրտէ (2)պուլունմադ լիւզիւ-
միյլէ ծնլարըն էօլաիւքտէն սօնրա տիւնեատա
իքթիսապը հայաթ էթտիքլէրի մէքքէգինտէ օլ-
մասա իտի , հիչ օլմադսա Շահդատէ պաչընտա
ճատտէ իւզէրլնտէքի մէրգատը (3)գալուըմադ
իչիւն չէհի էմանէթի միւշքիւլաթա թէսատիւֆ
էթմէզաթի , Պու միւշքիւլաթ սէօյլէտիյիմիգ թարզ
ը թէֆէքքիւր վէ թէրպիլէրին հիւքիւմէթ ու-
մուրընտ տա միւսաթէլէսի պուլունուզունա
էն պասիթ վէ վաղըն պիր միսալ օլապիլիր :

Պիզտէքի ճարիյէ իսթիֆրաչընըն վէրտիյի
նէթաիճ տէ պու սէիյէլէրտէն (4)պիրինի թէշ-
քիլ էտէր : Պու ճարիյէլէրտէն — նէ գատար
պէօյիւք վէ քիպար պիր գօնագտա վէ էֆրա-
տը նէ գատար էյի թահսիլ կէօրմիւշ պիր աիլէ
արասընտա պուլունուրսա պուլունսուն , պուն-
լարըն թահսիլ վէ թէրպիլէ ի իպթիտաիյէլէրի
հէր հալտէ նօգսան օլտուզունտան — թէվէլլիւտ
էտէճէք չօճուզլարըն պիլաիւրըն նէ տէրէճէ
իսթիւմա(5)իլէ պէօյիւրլէրսէ եինէ թէրպիլէ ի
իպթիտաիյէլէրի չիւրիւք տիր : Հէլէ պաղը
գօնագլարտա ճարիյէլէրին թէատտիւտի ,
թարզը թէրպիլէլէրին տէրէճէ տէրէճէ իֆ-
սատ էտէր : Չօճուզլար արասընա լիւզիւմ-
սիւզպիր միւնաֆէսէ(6)վէմուհասէտէ(7)կիրտի-
յիկիպիեէքտիկէրինի իսթիւրգապ(8)տապաչլար :
Չօճուզլար պիր ազ պէօյիւչիւնճէ , փէտէրլէ-
րինին թագիպ վէ թէրպիլէ էթտիյի պու ու-
սուլը իտամէ էթտիրմէք խըսլէթինտէ(9)պու-
լունուրլար : էյէր գարի վէ գարիլէրտէն հի-
ճապ էթմէսէմ , պու մուհիթ տաիլլինտէ պէօ-
յիւչէն չօճուզլարա պիրէր ... հայաթը իչէրի-

մինտէ եաչատըղլարընը սէօյլէրիմ : Պէօյլէ պիր
տաիւրէ իչէրիսինտէ փէրվէրիչեապ օլանլարըն
իլէրիյէ կէօթիւրիւլէմէյէն թահսիլլէրիյէ , ու-
զաղլարը կէօրէմէյէճէք սաղլամ տիւչիւնէմէ-
յէճէյի զայէթ թապիի վէ մանթըգի պիր քէյ-
ֆիյէթ տիր : Սօնրա ծնլարը զէմանըն սէվգ է-
տէճէյի պիր մէվգի ի մուհիմմ վէ միւթէնա
օլուրսա , ումուրը հիւքիւմէթ վէ տէվլէթի
թէմլիյէթ(1)էլլէրինէ տիւչիւրսէ , քէնտիլէրին-
տէն պիր իսթիֆատէ ի մատտիյէ վէ մանավիյէ
պէքլէմէք տօղրու օլուր մը :

Պունուն իչիւն քէմալը խուլուս իլէ սէօյ-
լէյօրըմ , իպթիտա պու թարզը հայաթըն ի-
տամէսի էսպապրնա պիր , սէտտ չէքիւմէլի ,
չօճուզլարը պու ուսուլտա եթիչտիրմէքտէն
ուզադ պուլունմալը , ծնլարը ճիտտի վէ էյի
թահսիլ կէօրմիւշ միւրէպպիյէլէր վէ միւրէպ-
պիլէր էլլինէ թէվաթի էթմէլի տիր : Մէվգուը
պահս օլան պու պէօյիւք գօնագլարտաքի աիլէ
րէիւլէրի՝ պու ճիհէթլէրի տիւչիւնմէլի , թէ-
ֆէքքիւր էթմէլի , աիլէ հայաթընըն պիր հայ-
վան հայաթը օլմատըղընը , եիրմինճի ասըն
պու կիպի նապէճա իսրաֆաթա թէհամմիւլիւ
գալմատըղընը անլայրապ մատտի վէ մանէլի
թատարուֆ վէ իգթիտապա պաչլայարադ գօ-
նագլարընը պիր թէնսիգէ թապի թուլմալը ,
պիլեսասսա վէ պիլեսասսէ պու եիւզտէն հէմ
պիւտմէլէրինի հէմ տէ վիւճիւսլէրինի թալա-
լիս էթմէլի տիրէր : վէ արթըզ պիլմէլի տիր-
լէր քի մէմէքէթ վէ միլլէթին տէ պու կիպի
անվալը նապէճայա գաթլանմադա մէճալը
գալմամըչ տըր :

Պու խուսուստա հիւքիւմէթ տէ չալըչմալը ,
մէքթէպլէր , գըզ մէքթէպլէրի աչմալը տըր :
Հաթթա պէն տահս իլէրիյէ կիտէրէք աչըլ-
մադ իսթէնիլէն հէր մէքթէպի ըիւշտի կա-
նընա պիր տէ իւնաս մէքթէպի իլապէ էթ-
մէլի վէ գըզլարա՝ էրքէքլէրին մահքիւմի տէ-
յիլ , աթիտէ ծնլարըն պիր րէֆիգէ ի հայաթը
օլաճաղլարը ֆիքրինի թէյգինէ չալըչմալը
տըր :

Գատընլարըմըզ էրքէքլէրին գուրու սէօ-
զիւնէ կիւլէնմէյէրէք տուրմայըպ չալըչ-
սընլար , գալլէն վէ գալլէն պաղըրսընլար
վէ եազսընլար : Պու թարզտա աթաճաղլարը
իւք խաթվէ ի մուվաֆֆադիյէթ՝ էմին օլսուն-
լար քի հէմ աթիլէրինի հէմ տէ մէմէքէթի
գուրթարմըչ օլաճաղ տըր :

Ինքիհաս

(1) սահիպի քէրսամէթ տտէմ , (2) գուրպան քէս-
մէք , (3) մէզար , (4) ֆէսատ , (5) տիգգաթ , (6) չէ-
քէմէմէք , (7) հոսէտ էթմէք , (8) րէգապէթ , (9) թա-
պիաթ :

(1) իտարէ

ՏԻՆԻ

ԲՈՒՇ ՎԷ ԱՄԷԼԻ ՇԱՅԱԹ

Վե Փարառն պեկեկերինե ֆեկեկինե Ալ-
յահրն Բուհու պուշունան պու միսիյու պիր զար
պուշապիլի՝ Բուսիկից քեհի: (Թեհի. 41. 38:)

Փարառն պուշունան ֆարգլը տիւշիւնսէ կէ-
րէք իտի: Քէնտիտի տիւնեալի վէ ճիւմանի ի-
քէն, բուհանիյի նա՞սըլ թագտիր էտէպիլիւր
իտի, զէմանի օլան՝ էպէտիյէ նա՞սըլ հիւրմէթ
էտէպիլիւր իտի: Պուշուն սըրրը շուրատա տըր-
քի, էպէտի բուհ զէմանիյէ տէ շամիլ տիր:
Տինսիզ պիր առէմ տինսիզ պիր խըտմէթ քիւր
թուլմադ իսթէ՞ր մի զանն էտէրսինիզ: Խայր,
օ պիլիւր քի զէմանի իշլէրի էյի ետիապիլմէք
իշլան առէմ զէմանտան եիւքսէքսէ պուշուն-
մալը տըր: Հայաթ պահրընտա սալիմէն սէյր
ու սէֆէր էթմէք իսթէյէն՝ կէօգիւնիւ երլադ-
լարա տիքմէլի տիր: Սէն խըտմէթինէ միւ-
նասիպ պիր զաթ օլմադ իսթէր իսէն, խըտմէ-
թինտէն եիւքսէք օլմալըսըն: Պու հայաթտան
էօթէյի կէօրէմէզ իսէն, հայաթ սանա կէօթիւ-
րիւլմէզ պիր եիւք օլուր: Սէն իւմիտ իլէ խէ-
լաս պուշունսըն: Պու տիւնեալա մուվաֆֆադ
օլապիլմէք իշլան ֆիքրին սաքին վէ բահաթ
օլմադ կէրէք տիր: Ալլահըն սէլամէթի պիլզէ
էօթմէք իշլան տէյիլ, եաշամադ իշլան լազըմ
տըր: Օ սէլամէթէ մալիք տէյիլ իսէն ետըրմ
ատէմ սին: Անա մալիք իսէն ասլ զէմանէ ա-
տէմի սէն սին: Ատէմ՝ ասընըն ատէմի օլմադ
իշլան ասընա ֆաիզ օլմադ կէրէք տիր, զիրա
պու կիւնքի տիւնեա կէլէճէք տիւնեա իլէ թէն-
վիր օլանուր:

Է՛յ Բրիտտոսըն Բուհը, պէնի շու իւզէրին-
տէ սաքին օլտուղու միւնեալա միւնասիպ
պիր առէմ ետի: Էվլէլէրի «Պէնի էօլիւմ ի-
շլան հազըրլա» տէր իտիմ, լաքին չիմաի կէօ-
րիւյորմ քի սէն պէնի պու Խուր իշլան հա-
զըրլամադ իսթէրսին: Կէօրիւնմէզ վէ էպէտի
ալէմ իշլան հազըրլանմադ իսթէր իտիմ, չիմ-
տի կէօրիւյորմ քի սէնին եազ մէվսիմին՝ կէօ-
րիւնէնի վէ զէմանիյի եթիլիտիրէն պիր գուվ-
վէթ տիր: Եաշամադ էօլմէքտէն զիյատէ տէն-
չէթլի պիր վազըա տըր: Պու տիւնեալա եա-
շամադ իշլան պանա իմատա էյլէ: Հէմ պօլլըդ
սէնէլէրի հէմ գըթլըդ սէնէլէրի իշլան սանա
միւնթաճըմ: Պանա կիւնտիւզիւն պուշուն տի-
րէյի վէ կէճէլէյին աթէշ տիրէյի օլ: Իշլիմ

բասթ կիթտիյինտէ պէնիմ լաշէյ օլտուղումը
վէ իշլիմ թէրս կիթտիյինտէ նազարընտա տէ-
յերիմ պուշունտուղունը պանա թալիմ էյլէ:
Հէմ կիճէլէրիմի հէմ կիւնտիւզլէրիմի սէն խէ-
լաս էյլէ:
Հ. ՄԱԹՆԻՍԸՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՄԷՔԹԷՊԻ ԻԹԹԻՇԱՏԸՆԸՆ 7ՆՃԻ ԻՃԹԻՄԱԸ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1.

Իշպու իճթիմա՝ 1913 Յուլ. 8 իլէ 15 ա-
րասընա տիւշէն հաֆթատա տիւնեալըն էն
կիւզէլ տիյարընըն — Իսվիշէրանըն — էն
պէօյիւք վէ չէն չէհրինտէ — Ձուրիխտէ —
իճրա էտիլիպ, անտէ բէսմի պիր ազա հալըն-
տա պուշունտուղումըդ էճլատէն, մէզքիւր նամ-
տար պիրիքինթիյէ տաիր Բահնիւնա վասըթա-
սըյա գըսսա, լաքին միւմքին մէրթէպէ հէր
տաիրէյէ շամիլ պիր բափօրթ թագաթիմինի քէն-
տիմիզէ պիր ֆարզ տէյու հիսսէյլէմիշիլ տիր:

Իշպու իճթիմա պիզլաթ սէր քեաթիպինին
չէհատէթինէ կէօրէ, գատիմ իճթիմալարտան
ֆարգլը օլուպ Կիրակի Մէքթէպինին թարիխին-
տէ պէլլի պիր առմ աթմազլըդա վասըթա
օլմուշ տըր: Իճթիմալըն մահալը, ազալարըն
քէսրէթ ու էնվալը, Կիր. Մէքթէպինէ թախ-
սիս էտիլէն վազթ ու նազարն ազամէթի,
փրօղրամ, թէրէննիւմ, իպատէթ վէ սաիր պի
հիսսալ խուսուարտա սարֆ էտիլէն էմէք ու
զահմէթ վէլհասըլ օլան նէթիճէսի, պուրատաքի
չէհատէթի թաստիզ էտէրլէր: Յիլ վազը պու-
շունմադա, կէօրմէյէ վէ կէօնէնմէյէ տէյեր պիր
իճթիմա իտի: Էրմէնի օլարադ դարպտան
փրօֆ. Թուսեան վէ շարգտան աճիզլէրի
պուշունույոր իտիք, սօնրատան անլատըդ քի
պիր էրմէնի սահա վար իմիշ, ամամ նէ քէն-
տիսի պիզի թանըտը, նէ տէ պիզ քէնտիսինի:

Իշպու նամտար դօնֆէրանս հազընտա
ճիւզի պիր թասալվուր վէրմէյէ չալըշահազըդ:
Մէճլիս ալէլ ումում Թօնհալէ տէնիլէն պիր
պինատա իճթիմա էտիյոր իտի իսէ տէ, լիսան
վէ մատտէլէրին թէնէվլիւիւ սէպէպինտէն
նիչէ քէրրէ սալիւր 4-5 քիլիսալար տախի իս-
թիմալ էտիլմէքտէ իտի: Ձուրիլ չէհրի, Ձու-
լինկլինին վաթմանը, զիյատէսիյէ միւսաֆիր-
փէրվէրանէ պիր բուհ իլէ գափուլարընը աշ-
մըշ իտի: Գօնֆէրանսըն էօնիւնտէ հէր գափու
ալըդ իտի:

Թօնհալէ տէնիլէն պինա, քի Բահնիւնա
անա տաիր ագտէմճէ եազըլտը, չէհրին մալը

օլուպ, պէլլի իճթիմալար վէ գօնսէրլէր իչլան գուլլանըլան պիր մահալ տըր, մուլանթան վէ միւնթէնէմ պիր պինա տըր: Ասլ սալօն 3,000 դատար ատէմ ալըպ, աչաղը, հօգարը, էօն վէ սաիր թարաֆլարընտա օլան օտա վէ սալօնարտա 10,000 ատէմ հէրլէշտիրլէպլիր, այնի վագըթտա օտալարտա ալըր ալըր իճթիմալար հափըլապլիր: Ֆիլ վագը միմար էմէք էսիրկէմէմիշ, բէսսամ պօյա վէ նագգաշ տալի գօնօմիա արամամըշ, էհալի իսէ մասրաֆտան չէքինմէմիշ տիր:

Պիլա չիւպհէ Կիր. Մէքթէպի գօնօմիօնը պու գատարը իլէ իքթիֆա էթմէլուպ, պինա տա մագսէտէ մուվաֆըգ պիհիսապ թէգհի նաթ տախի իլավէ էթմիշ իտի: Մինպէրին իւզէրինտէ վէ ճէմիի միւնթէմիօնըն գարըսըն տա, հօգարըտա, գուլթու 2 պուլուգ մէթրօ օլան ճէսիմ պիր քիւրրէ ասըլը օլուպ, անըն իչինտէ հանան էլէքթրիք զիյասը խարիճէ աքս էտիպ, քիւրրէ ի արղըն 6 պէօյիւք գըթալարընը թէնվիր էտիյօր իտի: Քիւրրէնին իւզէրինտէ գըրմըզը պիր խաշ օլուպ անտէն սա տըր օլան էլէքթրիյին գըրմըզը փէրթէվլէրի, (Քրիստոսըն գանընըն թէշպիհի) զէմին իւզէրինտէ տէօքիւլիւպ քէֆարէթ վասըթասըլլէ տիւնեհանըն իսէլաս էտիլմէք կէրէք իտիյինտէ չէհատէթ էտիյօր իտի: Էթրաֆտա հէփ միլէլին պայրազլարը վէ Կիր. Մէքթէպինտէ մալիք գալմալար իչլան պիրէր արմա տախի թալիգ էտիլմիշ իտի:

Իճթիմա սալօնընտան մատա սաիր պիր չօգ օտալար տախի, լօղանթա, հաղըխանէ, փօսթախանէ վէ սաիրէ հալընտա թէրթիպ էտիլիպ հէր պիր սուհուլէթ վէրիլմիշ իտի:

2ննի ազաշար:

Իչպու իճթիմալը էգհէր ճիհէթ նամտար գըլան խուսուսլարտան պիրիսի տախի ազալարըն քէսըթ վէ էնվալը իտի: Բէսմէն գայտ օլունուպ կէօքսիւնտէ ալամէթ ի ֆարիգէյի թաշլանլարըն ատէտի 2,600տէն զիյաստէ օլուպ, պունա զիյարէթհիլէր տախի իլավէ էտիլտիյինտէ բագամ արատա պիր 3,500 հաթթա 4,000է հաղըն օլույօր իտի:

Հէր աղանըն կէօքսիւնտէ հաչատըղը հալսա իչլէտիյի գըթմանըն, Մէս. Ասիանըն իսմինի հավի պիր գօրտէլա օլուպ հէր պիր տիյար պիր բէնկտէ կէօքսիլիլիյօր իտի: Ասիա Սարը, Էվրօփա հէշիլ, Շիմալի Ամէրիգա մավի իտի: Կէօքսիւնտէ սալըր գօրտէլա օլան

պիր քիմսէյէ հաղլաշըպ, անա թանըշ չըգմադ իւմիսի իլէ անտէն ասըլ մէմէքէթինի իսթիֆասար էտէր իսէն, հա Անամտան հա տա Սիյամտան օլտուղընը անլալըպ պու խըսըմըգ հա գօմշուլուգտան պիր թատ ալամալարագ չէքիլիւսին:

Իչպու իճթիմայա հէր պիր միլլէթ վէ տիյարտան ատէմէր կէլմիշ իտի: Շիմալտան՝ Ֆինլանտալը, ճէնուպտան՝ Ջէլանտալը, զարպտան՝ Պրազիլիալը, չարգտան՝ Գօրիալը, հան հանա օթուրույօրլար իտի: Ճափօնու չօպանլարա Աֆրիգալը վաղլարա բասթ կէլմէք փէք ումումի իտի: Պէօյիւք տիւնեհա քիւլիւք պիր նօգթայա սըգըշալըրըլըպ, հէր քէս քէնտի ճինսինի իզհար էտիյօր իտի:

Ազալարըն տիկէր պիր չայանը զիքը ճիհէթի, ֆարպը թագըմտան քիմսէլէրին պուլունմասը իտի: Օրատա մէշուր խաթիպլէր, նամտար ալիմէր, սահիպ ի սէրվէթ քիմսէլէր, հալիսկուպուլար, թաճիլլէր, էշ ի էսնաֆ, գուրա, միսիօնէր, սլյեհա հան հանա օթուրույօրլար իտի: Գալիֆօրնիատան Կիր. մէքթէպինտէ զիյատէսիյլէ մէրազը օլան պիր չիֆթճիյէ բասթ կէլտիմ: 80լիք իսթիյարլար պու մէսէլէ իլէ ուղըաշլօրլար իտի: Հէման ազալարըն քէսըթ վէ էնվալը կէօքսիլիլիյօր իտի քի, Կիր. Մէքթէպի տիւնեհատա նէ գատար մուհիմ պիր մէսէլէ չէքլինի ալմըշ ալը:

Մր. Հաֆնգ կիպի միլիօն սահիպի պիր ատէմ, հէր պիր թիճարէթինի թէրք էտիպ, պու իչին արգասընա տիւլմէքտէ իտիյինի կէօքմէք, ատէմէ իչին գըլմէթինի տահա զիյատէ իպրագ էտիյօր իտի:

Ֆիլվագը չու ախլագճա պօղուգ ասրտա սիւպեանըն տինի վէ բուհանի թալիմի գատար մուհիմ պիր խուսուս պուլմագ միւլքիլ տիր: Քեսաշքի տիյարըմըզտա պէլլի քիմսէլէր քէնտիլէրի պու իչէ վագֆ էթսէլէր: Պու իչ պէօյիւք ատէմ իչի տիր:

Տ. Յ. ԳՈՒՆՏԱԴՃԵԱՆ

— Ավսթրալիատա վասաթ հիսապ սէնտէ 10 փարմագ հաղմուրը օլան պիր միւրապաա միլտէ 8-9 գօյուն պէսլէնէպիլիյօր: Պուէնօս Այրէստէ երինէ այնի կէնիչիքտէ օլան արաղինին հաղմուրը 34 փարմագ օլուպ 2560 գօյուն պէսլէնէպիլիյօր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

«Բաղնիւմա», ցրն քեճրիգէսի

ԼՕՆՏՐԱ ՏԻԼԵՆՃԻԼԵՐԻ

ԱԼՖՕՆՍ ԳՈՒՐԼԵՆՏԵՐ

4.

Էրթէսի կիւնիւ սապահլայըն Միւ Մարլինկ
ատէթի իւզըն փէմփէ օտաւընտա օթուրմուչ
կէճէնին վուգուաթը վէ խաթըրէլէրի ֆիքըրլնտէ
փէք թազէ օլտուղու հալտէ գահվէալթը
ալմագտա վէ պու պէտպախթ կէնճէ նասըլ
հարտըմ էտէճէլինի տիւչիւնմէքտէ իտի: Թէաթ-
րօ միւտրի Մ. Կրահամը կէօրիւպ անը պիր
իչ, մէսէլա գափուճուլըզ, փէրտէճիլիք կիպի
պիր վազիֆէ իլէ իսթիխտամ էթմէք ֆիք-
ըրնտէն կէչլյօրտը: Պիրազ սօնրա օյնանըա-
ճազ հէնի օյունուն փրօվասընը հափմագ ի-
չիւն թէաթրօյա կիթմէք իւզըն հօլա չըգտը:
Եօլտա Մօրնիկ փօսք զազէթասընըն սահիֆէ-
լէրի պաչընտա իրի հազըլարլէ չու սէօզլէր
կէօզլինէ չարփտը: «Մեշնուր ազրէս Միւ
Մարլինկին Թայնզ գրչըսընս կիճն աերկիւզեքի»:
Մէրգումէ պունու օգուր օգումագ սօն տէրէճէ
թէաճիւպ էթտի: Կէճէ սէրկիւզէլթինի քիմ-
սէյէ տահա նազլ էթմէմիչ օլտուղու հալտէ
նաճըլ օլուպ տա էրքէն զազէթա սահիֆէլէ-
րինտէ հիքեայէ օլունույօր իտի: Ղազէթաճը-
լարըն հէր հէրէ սօգուլուր օլտուղլարընը պիւ-
մէքլէ պէրապէր Մօրնիկ փօսք մուխապիրի-
նին պունու նաճըլ իշիթմէյէ մուվաֆֆագ օլ-
տուղունա պիր տիւրլիւ ազլ էրտիւրէմէյօր իտի:
Գափուճու Նիգօզըն զազէթաճըլարլէ ալագասը
օլմատըղընտան անըն սէօյլէմիչ օլմասը քէն-
տինէ փէք մագուլ կէօրիւնմէյօր իտի: Ղազէ-
թայը սաթուն ալըպ օգուտուքի, իլք սիւթուն
թէմամէն աչնէն ազլամքի հիքեայէ իլէ տօլ-
մուչ իտի: Մէգալէնին սէրնամէսի չու վէճիլէ
իտի:

«Ազրէս վե աերսերի»

«Միւ Այլի Մարլինկ Եարը Կեճն Վագըր

Հուրի Փերի օյունու օյնայօր,

Թայնզ Գըլըսը Հիսայէսի

Պունու օգուլուպ մուհարրիին օ մատտէ
հազընտա զայէթ ճալիպ պիր բօման հազընը
օլտուղունու անլատըգտա, մէսրոճը մը հօգսա
միւքէտտէր մի օլաճաղընը քէնտիսի տախի
պիւմէյօր իտի:

Մուհարրի քէնտի հազընտա օ գատար

սիթայիչլէրտէ պուլունմուչ վէ պունլարը էօյլէ
պիր շիյվէ իլէ գալէմէ ալմը իտի քի, պու-
գատար թէֆէրրուաթ անճազ վազըայը պիլէն
իքի շախս, հանի, եա քէնտիսի եա տա օլ
սէրսէրի կէնճ թարաֆընտան հազըլապիլի
իտի: Մուհարրիին ատէթա կէօզլիլէ կէօր-
միւչ կիպի վազըայը նագչ վէ թասվիր էթ-
մէյէ նաճըլ միւզթէտիր օլապիլտիյի խուսուսը
քէնտի իշիւն մուամմա իտի: Մատտի հայաթ-
տան իգթիպաս օլունմուչ օլան պու հուրի
փէրի հիքեայէսինտէ, աճախպ պիր մէհարէթ-
լէ էլխաս թէրսիմ օլունմուչ օլուպ քէնտի
հազընտա հազըլմըչ օլան զըսմը օգուտու-
ղունտա կէօզլէրի հէյէճան իլէ փարլամագտա
իտի: Մամաֆիյի հիքեայէնին խօչ վէ ճալիպ
պիր ուսլուպ իլէ հազըլմըչ օլմասընա բաղմէն,
րուհունտա ուչանմագտա օլան պիր սըզընթը
հիսսի քէնտինի միւզթարիպ էթմէքտէ իտի:
Շիւպհէսիզ քէնտիսի պիր ազթրէս օլուպ
քէնպի շէօհրէթ արգուսընտա պուլունմասը
թապիլի իտի իսէ տէ, օլ կէնճէ տօղրու օլան
մուամէլէսի ճիտտի օլուպ, հըրսը շան սահգէ-
սի ֆիքըրնտէն կէչմէմիչ իտի: Ֆիլ հազիգէ օլ
կէնճէ սատագա վէրմէսինտէ մագսէտի ըէքլամ
էթմէք տէյիլ իտի: Մահուտ սուալ թէքրար
թէքրար ֆիքըրնէ կէլիյօր վէ լաքին անը պիր
տիւրլիւ հալլ էտէմէյօր իտի: «Պու մէճհուլ
մուհարրի քիճ օլապիլի իտի:» Վազըա օ
գատար թէֆէրրուաթըլա էօյլէ տագիզ պիր
սուրէթտէ գալէմէ ալմընը իտի քի, մէգպուրէ՝
պունու պիզըաթ կէնճ սէրսէրի հիքեայէ էթ-
միչ օլմասը շիւպհէսինէ գահիպ օլուպ՝ եինէ
անըն մէլիլ վէ մաղմուլ կէօզլէրի, խայալը
էօնիւնէ թէրսիմ օլունտու:

Նիհայէթ, պու հատիսէ կէնճ ազթրէսին
խօչընա կէլմէտի: Զիրա տօսթլարը պու մէ-
սէլէտէն տօլայը իւզէրինէ կիւլէճէքլէր վէ
տօսթու օլմայանլար իսէ, «Այվի նէ՝ էրպապ
պիր ազթրէս տիր, հազընտա նէ՝ կիպի սէ-
թայիչլէր հազտըրապիլմիչ,» տէյէճէքլէր իտի:
Վէ գաթէն իշին ասլ նախօչ զըսմը տա պու
սօնրաքի միւլահագա իտի: Ֆագաթ մէգալէյի
պիր տահա օգուտուղունտա, մուհարրիին
քէնտիսիլէ գանն էտէրսին գօնուլմագտա օ-
լուպ, հուղուրընտա տէմէյէ ճէսարէթ էտէմէ-
յէճի շէյլէրի կէօյա պու սուրէթլէ քէնտինէ
արզ էտիյօր իմիչ կիպի հիսս էթտի: Մէգալէ
քիւսթախ պիր թարգտա թահրի օլունմուչ
օլմասընա բաղմէն, մուհարրիինին օլ սաթըր-

լար արասընտան, կէօզլանիւ գըրփարագ քէն-
տիսինէ ատէթա իւան Ե աչգ վէ մուհապպէթ
էթմէքտէ օլտուղունու հիսս էտիյօր իտի:

* *

Ագչամ իւզէրի մէզպուրէ օտաւընա ալ-
տէթ էտիւ չայ իչմէք իւզրէ օթուրտու: Օտա
գափուսու չալընարագ խատէմէ գըզ իչէրի կի-
րիւ պիր գարթ վէրտի: Գարթըն իւզէրինտէ
«Հերպըրթն Լի» իսմինի վէ պիր քէօչէսինտէ
իսէ «Ուայր» սախթէ իսմինի օգուտու: Տէրհալ
պու իսմի թանըտը: Ուայր իմզալը մէգալէլէրի
մէրագ իլէ օգույան վէ զաղէթասընը ճալիւ ի
մէրագ պէնտլէր իլէ թէզիկն էթմէք իչիւն
տիւնեանըն հէր թարաֆընը տօլաչմըլ օլան
մէչհուր էտիւ «Հերպըրթն Լի» ալէմ թարա-
ֆընտաւ թանըլմըլ իտի: Միւմարէյ Մօրնիկի
փօսք զաղէթասընըն միւտիւր վէ սահիւ ի իմթի-
յազը օլտուղու իչիւն, մէզպուրէ տիւնքի մէգալէ
հազգընտա իզանաթ իսթէյէպիլէճէյինի մէմուլ
էթմէքտէ իտի վէ խըտմէթճիյէ օլ էֆէնտիլի
իչէրի կէթիւրմէսինի էմը էթտի: Օ անտէ դա-
րիւ վէ նիմ իսթիհզաքեարանէ պիր էրքէք
սէսինին, «Ագչամլար խա՛յր օլտուն» տէտիլինի
իչիթտիլինտէ, պու սէսի էվվէլէճէ իչիթմիլ օլ-
տուղունու անտէ տէրխաթիւ էտէրէք կէօզլէ-
րինի Հերպըրթն Լի իւզէրինէ թէվճիս էյ-
լէտի: Մէզպուրէ գարչըսընտա զայէթ չիք
կիյինմիլ ուզուն պօյուլ նաղիք պիր կէնճին
տուրմագտա օլտուղունու կէօրտիւ: Վագաա
պու սիմայը կէօրմիլ օլտուղունը զայր ի մուայ-
յէն պիր թարգտա տէրխաթըր էթտի իսէ տէ,
էլպիսէսինին զայէթ միւքէմմէլ օլմասը, սիյահ
իփէք գրաւաթընտաքի ինճու թօփուլ, թէմիզ
զարիֆ դօնտուրալարը, պօզ բէնկտէ քիպար
էլտիվէնէրի, վէ պիր էլինտէ թուրտուղու
պաչը ալթուն գապզէլի պասթօնը, մէզպուրէյի
պիր միւտտէթ հալը թէրէտտիւտէ պրագ-
տըլար: Լաքին նիհայէթ անըն փարլագ, գօյուլ,
սիյահ կէօզլէրինէ վէ թէմիզ սուրէթտէ թրաչ
օլմուլ սիմասընա տիգգաթիլէ թէքրար պագ-
տըլընտա, իւզէրինտէ իսաֆիֆ պիր տիթրէյիլ
հիսս էտէրէք, գարչըսընտա տուրան զաթըն
տիւն ագչամքի էսքի էըրթըգ էլպիսէլէրի պիր
թարաֆա աթըպ սէրվէթ վէ մէտէնիյէթին
պախչ էթտիլի պիլ ճիւմլէ գէրաֆէթ վէ դա-
նիմէթլէր իլէ կիլինմիլ վէ թէզիկն օլտունուլ
չօլ թայմգ գըրսընտա տօլաչան սէրսէրի կէնճ
օլտուղունու թէչիսիւ էթտի:

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ

Փէնսիլվանիա էյալէթինին փաթիւտալը օլան
Ֆիլատէլֆիա չէհրի Մ. Ամէրիգանըն իսթիգ-
լալիյէթինին օրատա իւան օլունմուլ օլտուղու
ճիհէթլէ մէչհուր տըր: Իքի պուչուգ միլիօնը
միւթէճալիլ էհալիսի պուլունուլ, չէհր զայէթ
միւնթագամ պիր սուրէթտէ թէրթիւ էտիլիլ
տիր: Սօգազլարը վէ էվլէրի օ գատար միւն-
թագամ տըր քի ինսան պիր փարչա թէնէվլիւ
իսթէմէյէ թէճրիպէ օլունույօր: Հէման պիր
սօգազը 20 միլ ուզուն վէ խաթթը միւնթա-
քիմ իւզէրինէ ինչա էտիլիլ օլուլ, պու սօ-
գազըն օրթասընտա պուլունան եիւքսէք պիր
գուլլէտէն հէման հէման իքի ուճունու կէօ-
րէպիլիւսին: Պու սօգագ տիւնեատա խաթթը
միւնթագիմ իւզէրինէ եափըլմըլ օլան էն ու-
զուն սօգագ տըր: Քէզալիք տիւնեանըն էն
պէօյիւք չէհր պաղչէսի տէ պու չէհրտէ տիր:
Ֆիլատէլֆիատա 1,000 գատար էրմէնի
պուլունուլ, պունլարըն արասընտա ղէնկին-
լէր չօք եօգ իսէ տէ, փէք ֆագիլլէրի տէ ալ
տըր, էիլէյի փարա գագանմաղա պաչամըլ
սըրլար: Պուրատաքի էրմէնիլէր արասընտա
ինկիլլըճէ զաղէթալար օգումաղա պազը պաչ-
գա եէրլէրին էրմէնիլլէրինտէն ղիյատէ զայրէթ
պուլունտուղունը անլայըպ մէսուր օլտուգ:

Պու չէհրտէ իսթիգլալիյէթին իւան օլուն-
տուղու պինա չայանը տիգգաթիլտըր: Մ. Ամէ-
րիգանըն իսթիգլալիյէթ իւանընը թահրիւր էթ-
տիլլէրի տիվիթ, գալէմ, մասա վէ անը իմ-
գալայան հէյէթին ազալարընըն օթուրտուղու
սանտալեալար վէ օ վաղթըն նիչէ մէչհուր
զաթլարընըն բէսիմէրի վէ պիկէր նիչէ ճա-
լիւ ի տիգգաթ նէսնէլէր, խուսուսա իւանը
իսթիգլալիյէթ վաղթընտա գըրըլընճայա գատար
չալտըզլարը մէֆրէթ չան օրատա պուլունու-
յօր: Օտալարըն պիրինին տիվարընտաքի լէվ-
հատա չէօյլէ հաղըլմըլ իտի, «Հէր նէրէտէ
գանուն հիւքիւմէթ սիւրէր վէ էհալի օ գա-
նուն թարաֆընը թուրաթա, օրատա հիւքիւ-
մէթ հուրը տըր, հէր նէրէտէ իչ պունտան
ֆարգը իսէ օրատա իսթիպտատ վէ իսթիլալ
վար տըր: Պիզճէ չու հագիգաթլար պէտիհի-
յաթտան տըր քի, ատէմլէր միւսալի օլարագ
խալը օլունմուլար ալըր վէ խալիլ անլէրի
պիր թագըմ հուգուլ իլէ միւթթասըֆ օլարագ
հարաթմըլ օլուլ, օ հուգուլարընա թէարընուլ
գաթիէն ճալիլ օլմագ, հայաթ, հիւրըրիյէթ վէ
սատտէթ արամաղըլ մէզքիւր հուգուլ ճիւմ-

լէսինսէն տիր: Ատէմլէր արասընտա հիւքիւ-
մէթլէր թէէսիսինտէն մագսէտ՝ պուհուգուգու
մուհաֆագա էթմէք տիր վէ պու հիւքիւմէթ-
լէր քէնտիլէրին մէշու սէլահիյէթլէրինի՝ իտա-
րէ օլունան էհալինին ըիզասընտան ախզ էյլէ-
միլ տիրլէր:»

Իշթէ Ամէրիզանըն իտարէ ի մէշութիյէթի
պու էսասլար իւզէրինէ թէէսիս էսիլմիլ վէ
պու էսասլար իւզէրինտէ տէվամ էթմէքսէ
տիր:

Ֆիլատէլֆիանըն շայանը թէմաշա օլան
պիհիսապ եէրլէրինտէն անճագ պիր տիկէրինի
զիյարէթ էթմէյէ ֆուրսաթըմ օլտու, պուրասը
Գըրքիս Պիյսինկ տէնիլէն պինա տըր: 10 դաթ-
տան իպարէթ օլուպ պիր պրազը (քիւչիւք մա-
հալլէ) իհաթա էթմիլ օլան պու պինատա, իւզ
դազէթա Լէյսիզ Հօմ ձըրնը, Սէքըրսէյ Իվնիկ
Փօսը վէ Գըրքիս ձէնքընէն նէշը օլունմագտա
տըր: Պինանըն հարըսը մաթպաա մաքինալա-
րընա վէ տիկէր նըսֆը մուհարըրլէր տաիրէ-
սինէ թախսիս էսիլմիլ տիր: Պու պինատա
կէօրիւլէն իշէ տաիր շու րագամլար ճիւզի պիր
թէսաւվուր վէրէպիլիր: Հէր տէֆատա Լէյսիզ
Հօմ ձըրնալ 1,750,000, Սէքըրսէյ Իվնիկ Փօսը
1,850,000, Գըրքիս ձէնքընէն 100,000 նուսիս
օլարագ թապ էսիլիր: Իւք իքի դազէթա իչին
գուլլանըլան քեաղըսը սահիֆէլէրինին էնինտէ
պիր չէրիա հաիսան տիւնեանըն էթրաֆընա 40
գաթ պէյազ պիր սարըզ սարար: Պու պինատա
պու դազէթալարը թապ էթմէք իչին սէնէտէ
288,000 օգգա միւրէքքէպ սարֆ օլունույօր:
Սէնէտէ 2 միլիօն մէքթուպ ալընըյօր, պիր
թէք կիւնաէ 35,000 մէքթուպ կէլտիյի օլմուշ
վէ պու կիւնիւն մէքթուպարընտա 10,000
լիրալըզ մէպլաղ չըգմըլ տըր: Պու պինատա
3,500 քիչի իսթիխտամ օլունույօր, պուրալար
իչին թաամ պու պինա իչինտէ հաղըրլանըր
վէ գատըն իշէլէրին թաթիլ վաղթընտա իս-
թիրահաթ էսիպ էյլէմէլէրի իչին խուսուսի
օտալար հաղըր էսիլմիլ տիր: Պու դազէթա-
լարտա իսթիխտամ օլունաճագ միւլէլիֆլէր
իչին պիր տէ թէտրիսաթ տաիրէսի վար տըր,
շէօյլէ քի պու դազէթալարտա իսթիխտամ օ-
լունաճագ գաթլար՝ օրատա պիր միւտտէթ
թալիւմ կէօրտիւքտէն սօնրա իչին պաշընա կէ-
շիրիլիլէր, պու դազէթալարտա նէշը օլունան
պաղը խուսուսի պէնտլէր իչին 500-1000 տա-
լէր գատար իւճրէթ վէրիլլէր: Իտարէխանէ-
լէրտէ 300 քայի րայքըր (եաղը մաքինասը)

գուլլանըլըյօր, տարէսլէրի վէ փօսթայա վէ-
րիլէճէք դազէթալարըն սարկըլարընը հաիլը-
տըրմագ իչին սէնէտէ 11,880 օգգա նիշասթա
գուլլանըլըյօր:

Պիզ պու տաիրէլէրի կէպիպ սէյը էտէր
իքէն, շու քէօյլիւ հասըրճընըն ճանֆէսիլլէյէն
ուսթատա սէյը էտէր իքէն, «Պիզ տէ պու
հասըրճըլարտանըզ» տէտիյի սէօզ խաթըրմըզա
կէլտի: Մաթպուաթ իշի տիյարըմըզտա տահա
նէ՝ գատար կէրի տիր:

Ն/ա Եօրգ

Յ. Գ. Գ.

Մ. ՏԵԼԳԱՍԷ

Տիւնեանըն եէթիշտիրմիլ օլտուգու էն պէօ-
յիւք աիփլօմաթլարտան պիրի տէ Մ. Տէլգա-
սէ տիր: Միւշարիւնիլլէյի ուզուն վաղթ Պիրս-
սօն, Տիւիի, Վալտէք-Հուսսօ, Գօմիզ վէ Բու-
վիլէր գապիւնէլէրինտէ խարիճիյէ նէզարէթինի
տէրէօտէ էթմիլ օլուպ, Մարօք մէսէլէսինտէ
աղիւմ րօլլար օյնամըլ վէ ինկիլթէրրա-Ֆրան-
սա իթիլաֆընը մէյտանա կէթիրմիլ տիր, էօմ-
րիւնիւն մօթթօսը Ալմանլարտան ախզը ին-
թիգամ տըր: Ալգաս Լօրէյինն աւլա ֆիքրին-
տէն չըգարմագ: Մարօք մէսէլէսինտէ պու գա-
տար սըզը եաիլըմադընըն տա սըրըր պուրա-
տա իտի: Ջէմանընտա ալէմի սիյասէթտէ
էօյլէ պիր հարէքէթ մէյտանա կէթիրմիլ տիր
քի, էվրօփա, սիյասէթին մէրքէզի Տէլգասէ
տիր տէմէյէ մէճպուր օլտու: Նաղարը ուլա-
տա միւմաիլլէյի ատէթա քէնտիսի պիր դազէ-
թաճը տըր, լաքին թամիզ էսիլիր իսէ, տիւն-
եանըն էն պէօյիւք աիփլօմաթը օլտուգու ան-
լաշըրը: Մ. Տէլգասէնին մէսէլէպի վէ տինի
սիյասիյաթ օլմոշը տըր վէ տիւնեատա հիշ պիր
ֆէրտ տինիսէ տէլգասէ գատար սատըզ պու-
լունմամըլ տըր: Մէմէլէքէթին անվալընը պիլէն
հիքմէթ ի հիւքիւմէթի էյի տէրճ էտէն պիր
սիյասէթիչինաս փարլամէնթօլարտա էսիլէն
սիւալլարա գըսա, տօլղուն վէ քէսիք ճէվապ
վիլէն պիր նաղըր տըր, պիր խարիճիյէ նա-
ղըրը հալընտա, Տրէյֆուս մէսէլէսինտէն, Ան-
տի Լուպէթ սէֆէրինտէն Ֆրանսանըն Վատի-
կան իլէ միւպարէզէսինտէն, Ֆաշօտա մէսէլէ-
սինտէն Ֆրանսայը ալըպ չըգան պու գաթ տըր:
Մ. Տէլգասէնին իշլէմէ թարզը տա տիկէր սի-
յասիյունտան փէք ֆարզլը տըր, պաշգալար
կիպի էվրագը րէսմիյէ քիթալլար ալթընտա
էզիլիպ գալմագ, օգումատան զիյատէ Կամ-
պէթթանըն թահթը տէլալէթինտէ տիւնիւնիւր

վէ անա կէօրէտէ իշէր: Տէրին պիր պասարա մալիք էն ուֆազ մէսէլէլէրի էթրաֆըյա շէրէ տէն պիր զէքեա, ֆամիլեա ալազալարընտա քէզա շախսի միւնասէպէթլէրտէ Տէլգասէ դա- յէթ լաթիֆ, հալիմ, սէրի իւթ թէֆէքքիւր տիր: Փարլամէնթօտա փէք աղըր վէ ազ սէօյ- լէտիյի կիպի, տաիրէսինտէն խարիճտէ օլան պիր մէսէլէնին միւզաքէրէսինէ տէ կիրիշմէզ: Միւզահէսէ էսնասընտա սօղուզ դանլըլըղըն, իթիտալը տէմինի դայ էթմէմէքտէ եէքթա պիր զաթ տըր, օրթա պօյլու, իրի կէօզ- լիւ, պիր ազ պէօյիւք պուրուկը, զալըն տու- տազը վէ էնլի չէնէլի պիր զաթ օլուպ էն զի- յատէ մէֆթուկը պուլունտուզը Րասին տիր: Բիթապէթտէն զիյատէ ֆիւնուկը զարիֆէյէ մէյ- եալ, կիյիմինտէ տիկէրլէրաէն ֆարզը, Լօնտ- րա մօտասը իւզրէ կիյինիր, ումուկէն ուճու սիվրի վէ էօքճէսի միւրէպաա գունսուրալար կիյինիր, փէք ազ պասթօնլա կէզէր, չիչէքէ- րի փէք չօզ սէվէր, կիւնիւն ումուկէն 18 սաաթընը մէշղուլիյէթ իլէ կէշիրիր, էն զիյա- տէ մէրազը պուլունտըղը տաիրէ Ալման ֆէլ- սէֆէսի օլմուշ տըր, Րասինտէն սօնրա Վիք- թօր, Հիւկօյը թագտիր էտէր: Պու պէօյիւք տիփլօմաթ Ֆրանսանըն ճէնուպինտէ, Արիէճ նամ պիր քէօյտէ սատէ պիր էվտէ սաքին օ- լուր, պուլունտուզը մահալըն պիւթիւն սէքէ- նէսի իլէ թանըշ տըր, պազըլարը մէքթէպ արգատաչարը վէ պազըլարը տօսթու տրը- լար: Միւշարիւնիլէյի էվվէլա պիր զաղէթաճը իքէն, Ալման մուհարէպէսինտէն սօնրա քէն- տինի ֆէլսէֆէ տաիրէսինէ աթմըշ տըր: Մօպ- սատը Գանթըն ֆէլսէֆէսի հագգընտա պիր մէզալէ հազարազ Սարպօնտա պիր քիւրսիւ էլտէ էթմէք իտի, լաքին պունա մուվաֆֆազ օլամատըղընտան պիր թագըմ սիյասի մէսէ- լէլէր հագգընտա րէսալէլէր հազմաղա պաչ- լատը, չօզ կէշմէզտէն էն մէշհուր սիյասի մու- հարրիլէր սըրասընա եէթիլէպիլտի, պէօյիւք կամպէթթանըն մօթթօսընը, ազ վազթտա քէն- տինէ մօթթօ իթթիիազ էթմիշ տիր: «Ալմա- նիատան ախզը ինթիգամ»: Անըն հազգընտա տաիրմա տիւշիւն վէ հիշ սէօյլէմէ» իշթէ Կամ- պէթթանըն փիւսալը, մուախիւէրէն Տէլգասէնին Տիկի: Ֆիլ վազըտա Տէլգասէ խարիճի մէսէ- լէլէր հագգընտա հազտըղը զէման Ալմանիա- տան ախզը ինթիգամ հագգընտա տիւշիւնմիւշ լաքին պիր շէյ հազմամըշ տըր: Միւշարիւնի- լէյի տէ օ գատար ալի իսթիտատ իճթիմա

էթմիշ տիր քի, անլէրի անճագ Ֆրանսըզլար, թահսին վէ թագտիր էտէպիլիլէր: Ֆրանսըզ- լըղըն պիւթիւն խէսախսի պու տտէմտէ թէ- ճէսաիւտ էթմիշ տիր: Ֆրանսըզ ճէսարէթի, Ֆրանսըզ նէճապէթի, Ֆրանսըզ ֆիքրի, Ֆը- րանսըզ ատէթի, Ֆրանսըզ հիսսիյաթը վէ իշ- թիլրազը հիսսի պու զաթտա հէր ան զահիր վէ պահիր տիր: Շալանը տիգգաթ պիր խուսուս պու աաէմին բուհպանլարլա ուղրաշմատան գաշմասը վէ հիշ պիր ֆըրգայա մէնսուպ օլ- մամասը տըր:

ՀԱՅԹԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Պուլկարիսթան.— Պուլկարիսթանտա պի- տայէթ ի հարպտա մօրաթօրիլըն իլան օլունմըշ իտի: Մօրաթօրիլըն միւստէթի մուհարէպէ խիթամ պուլուպ աաքէր թէրիսի օլունտըզ- տան գըրգ պէշ կիւն սօնրա խիթամ պուլա- ճագ տըր: Էլիէվմ Պուլկար աաաքիլի թէրիսի օլունմըշ իտիլինտէն միւստէթ ի մէզքիւրէ խիթամա էրմէք իւզրէ պուլունուզօր: Պուլկար թիճարէթիւնէլէրի վէ պախուսուս տէվլէթ պանգալարը վատէսի կէլմիշ կէշմիշ փօլիչալա- րըն թէտիլէսինէ քիւսֆի սէրմայէ ի նագալիյէ- տէն մահրուս օլտուզլարընտան պէօյիւք պիր միւշքիլաթ էօնիւնտէ պուլունմագտա տըրլար: Պունըն իլիւն պիւթիւն թիւճարլար մօրաթ- օրիլըն պիր միւստէթ տահա թէմտիտինի հիւքիւմէթտէն թալէպ էտիյօրլար: Պէօյլէ պիր գարարըն իթթիիազը իտէ Սօպրանիյէնին հու- գուզընտան պուլունտըղը վէ Սօպրանիյէ իտէ հալը իճթիմատա պուլունմատըղը իլիւն հիւ- քիւմէթ թալէպի մէզքիւրի գապուլ էտէմէ- միշ տիր: Էհալիյի պու միւշքիլաթա գարչը միւմքին մէրթէպէ հիմայէ էթմէք իւզրէ պան- գա միւտիլլէրի թէտիլէ ի տիւլուն խուսուսըն- տա քէնտի մէտուկընտա սուհուկէթ կէօս- թէրմէյէ քէնտի արալարընտա գարար վէր- միշէր տիր:

Հոսոս քայիլի.— Արնավուտուզըն ճէ- նուպ հուսուսուկըն թային խուսուսընտա եու- նան իլէ իթալիա վէ Ավսթրիա արասընտա պիր իսթիլաֆ մէյտանա կէլմիշ օլուպ, իխ- թիլաֆը մէզքիւր կիւնտէն կիւնէ քէսպի շիտտէթ էտիյօր: Եունանլար Պուքրէշ զօնֆէ- րանսընտա Գալալանըն քէնտիլլէրինէ թէրքինէ

տալիւր Այմանիանըն թափսխէսիլէ Իթալիա վէ Ալսթրիանըն մուսալէֆէթինտէն խէլաս ու- սուզլարը կիպի, պու տէֆա տալի աշնի սու- րէթլէ վէ աշնի հիւքիւմէթին մուսալէֆէթինի իւմիտ էթմէքտէ, վէ գրալ Գոնսթանթինին Պէրլինի զիյարէթինտէն ու խուսուստա մուհիմմ նէթիճէլէր մէմուլ էթմէքտէ տիրլէր: — Աըր- պիսթան իլէ Գարաստաղըն կէնի հուսուստըն թային էթմէք իւզրէ իքի հիւքիւմէթլէր որա- սընտա տէվամ էտէն մուզաքէրաթ շայնա պիր կիւճլիլէ թէսատիւֆ էտէճէք ուլուսա, Բու- մանիա գրալը Գարալ իլէ Եոնան գրալը Գոնս- թանթինին հաքէմ թային ուլունաճաղը բիւլայէթ ուլունադտա տըր:

Եոնան գրալը վի Ֆրանսա. — Եոնան գրալը Գոնսթանթին Պէրլինի զիյարէթինտէ, Իմփէրա- թոր վիլհէլմէ Պալլան մուհարէպէտինտէ խաթի- սալ էտիլէն մուվաֆֆաղիլէթին Եոնան ասա- քիրինին ճէսարէթինտէն սոնրա Այման ուսուլ- ր հարպիլէսի էսապարընըն թաթպըզընտան հուսուլա կէլալիլինի պէյան էթմիլ խաթի Իմ- փէրաթոր հազրէթլէրի գրալ Գոնսթանթինէ Ալ- ման օրտուսընըն փէշա Մարէշալլըգ ասաընը թազաթմ էթմիլի սըրատա տալի հէր իքի թարաֆտան վազը ուն նութղարտա աշնի էֆքեսար պէյան էտիլմիլ տիր: Պէյանաթ ը մէզքիւրէ Եոնան իսլահաթ վէ թէշքիլաթ ը ասքէրիլէսինտէքի մուվաֆֆաղիլէթտէ պէօ- յիւք պիր հիստէսի ուլուլունադտըն խոտիա էտէն Ֆրանսըզլար իւզրէրինտէ փէք ուղուզ վէ նախօլ պիր թէէսիր մէյոտանա կէթիրմիլ տիր: Ֆրանսալ մաթպուտաթընտա պաշ կէօսթէրէն պու- սուլ թէէսիրէ վազըֆ ուն Եոնանլար հէր եօլ իլ: անըն իզալէսինտէ սալ էտիյօրլար: Եո- նան մաթպուտաթը մէսէլէնին պիր սուլ թէ- ֆէհիւմտէն իլէրի կէլալիլինի, Եոնանիսթան- տա ալամ ը նաստան գրալա վարընճայատէք հէր քէսին Ֆրանսըզ զապիթանընըն Եոնան օրտուսուստաքի խըտէմաթընը, վէ Ֆրանսա հիւքիւմէթինին տալիա Եոնանլարըն լէյինտէ իլէմէքտէ պուլունմուլ խոյինի տէրմէյան է- տիյօրլար: Տիկէր թարաֆտան Մ. վէնէգէլոս տալի Մաքհէն չէքտիլի պիր թէլէզրաֆտա աշնի ֆիքրլէրի թէէքիտ էյլէմիլ, վէ իքի մէմ- լէքէթին պաշ վէքիլլէրի ալաօրնտա թէաթի- ուլունան թէլէզրաֆլար Եոնան գրալընըն փա- րիզի զիյարէթինտէ Պէրլինտէ ուլուզու կիպի հիւսն ի գապուլիլէթ պուլաճաղընըն թէէմիլ էյ- լէմիլ տիր: Պազը Ֆրանսըզ զազէթալար տա

պու սուլ թէֆէհիւմ տէֆ էտիլմէտիքճէ գրալ Գոնսթանթինին Ֆրանսալ զիյարէթինի միւստապ սալմայօրլար:

Ձին վի Ճափօն. — Նան-Քին իիթիլալընտա Ձին ասաքիլի թարաֆընտան պիր գալ Ճա- փոնիալըար իթլաֆ վէ Ճափօն պալըաղը թա- ղիր ուլունմըլ խաթ: Պուսըն իւզէրինէ Ճափօ- նիտա էհալի հէյէճանա կէլիպ փաթիլաթտա պիր պէօյիւք միլինկ ագա էտէրէք հիւքիւ- մէթէ մուրաճաաթլէ հա օրտուլը հալը սէ- ֆէրպէրիլէ վալ էթմէտինի, հա եօլ իսէ իւա- րիճիլէ նազըրընըն խաթիֆա էթտիրիլմէսինի թալէպ էթմէյէ գարալ վէրմիլ տիր: վէ պու նիւմայիլ էանասընտա ուզուն միւստէթ փէ- քինին Ճափօն սէֆարէթինտէ քիթապէթլէ իշ- թիզալ էտէն Մ. Ապէ գաթլ էտիլմիլ տիր: Հիւքիւմէթ էհալիլի թէսքին իլին Ձին հիւ- քիւմէթլէն միւրաճաաթ էտէրէք հիւքիւմէթ ի մէզքիւրէնին տիզաթընը մէվգիին նէզաքէ- թինէ սալէթ էյլէմիլ տիր: Ձին հիւքիւմէթի իսէ իթլաֆ էտիլէն Ճափօնալըարըն ալիւ- լէրինէ թազմինաթ իթա ուլունաճաղընըն վէ ստիր խուսուլար իլին սաթի պէյան ը թէէս- սիւֆլէ, իքի հիւքիւմէթլէր արասընտա սուլն ու միւսալէմէթին պազաթը իլին հէր թէք- լիֆի գապուլա հազըր իալիլինի խապէր վէր- միլ տիր: —

Միքհէկիլի. — Թարապուլուսը Ղարպտա Բամազան պալլաթը միւստէպէթիլլէ հէրի Արասլար իթալիանլարա տօղրու պիր թալը խուսումէթքիարէնէ կէօսթէրմիլ ուլալարըլա, ասաքիր կէճէ կիւստիւզ չէհրին մուհաֆազա- սընա վէ ինդիպաթ իլին տիզաթ էյլէմիլ տիր: — Ալմանիտա իճրա ուլունան պահրի վէ պէրրի մանօլրալար էոնասընտա Ջէփիլն թէյյարէսի տէ իշթիրաք էտիյօր խաթ: Մէզքիւր թէյյարէ Շիմալ տէնիլինտէ պիր գազըրզայա թէսա- տուֆ էտիպ տէնիլտէ գարգ ուլուն վէ պու հատիսէտէ 13 քիլ թէլէֆ ուլուն տըր:

ՏԱԽԼԻ

Իսթանպոլ Գոնֆէրանը. — Օսմանլը-Պուլար սուլն գոնֆէրանընըն իքինճի իճթիմաը հէր նէ գատար կէլէն փէնճէնալիհէ թալիպ օլուն- մուլ խաթ իսէ տէ, Մ. Նաչէվիլ Պապ ը Ալիլէ կիւսէրէք թալիմաթ պէքլէտիքլէրինի վէ պի- նալն ալէյն գոնֆէրանըն ճիւմաա էթթէսի կիւսիւնէ թէլիլի ուլունմասընը Պուլար պաշ մուրաթիտա փէնէրալ Սալօֆ նամընա պէյան

էթմիշ իտի: Պու խաղէր կէրէք Օսմանլը մէ-
հաֆիլ ի սլայաթլէսինտէ կէրէք մաթպուլաթտա
պիր թազըմ պէտպին միւթալաթաթա էսաս օլ-
մուշ վէ հաթթա Պապը Ալինին Սօփիա հիւ-
քիւմէթլինէ պիր նօթա թէպլիղ էսէթէք էն
սօն շէրաթլինի տօղրուտան թէպլիղ էսէթէ-
յինէ տալիր պիր թազըմ շախալար աւլէրան
էթաթ իտի: Մաթպուլաթ՝ Պուլղարա-
րն թէքրար ուղուն ուղաթլիք փազարլըզլար-
լա վազըթ քազանմաթ էմէլինաէ պուլունտու-
ղունու ետգաթըլար: Պուլղար մուրախաթարը
ձիւմաթ կիւնիւ թալիմաթը ալմըլ օլտուզլա-
րընտան, սուլէ գօնֆէրանսընըն իքլինձի իձթի-
մար ձիւմաթ էրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիտէ
Օսմ. պիրինձի մուրախաթը թալէաթ պէյին
ըիյասէթի թահթընտա ապտը իձթիմա էթմիշ
տիր: Իշպու ճէլսէ հազգընտա մաթպուլաթտ
աթիտէքի թէպլիղաթը րէսմիյէ կէօնտէրլմիշ
տիր: «Իքլինձի իձթիմատա, թարաֆէյնի հու-
տուա հազգընտաքի փրօժէլէրի թէսաթիգ օ-
լունմուշ վէ պու պապտէ թէաթի ի էքքեար
էտիլէթէք հէր իքի թարաֆ իչիւն մուճիպ ի
մէմնունիյէթ պիր սուրէթ ի հալլա եազլա-
չլմազտա պուլունտուղու քէմալը իօննու-
աիյէթլէ կէթիւլմիւշ տիր: Պիլաթըրէ Օսմ.
մուրախաթարը՝ թապիլիյէթ վէ էսիրլէրին
միւպասէլէսիյէ ումուրը իգթիսատիյէթ միւ-
թէալլըգ սաիր մէսէլէլէրի հալի իքի փրօժէյի
Պուլղար մուրախաթարընա թէվաթի էյլէմիշ-
լէր տիր: Իչիւնձի իձթիմա տաթի փազար
էրթէսի կիւնիւ ապտ օլունուալ էինէ չու րէսմի
թէպլիղաթ վազը օլմուշ տըր: «Օսմանլը վէ
Պուլղար մուրախաթարը փաղար էրթէսի
նարիճիյէ նէզարէրէթլինտէ իձթիմա էյլէմիշլէր
տիր: Թարաֆէյն մուրախաթարը հուսուտ
մէսէլէսինէ աթտ էսասի նօթալարտա իթիլաթ
էյլէմիշլէր վէ պու մէսէլէ կէլ իձթիմատա սու-
րէթ ի գաթիյէտէ հալլ օլունաճաթ տըր: Օս-
մանլը մէհաֆիլինաէ միւզաքէրաթ հազգընտա
սօն տէրէճէ պիր մէքթուլիյէթ հիւքմէթէրմա
տըր: Մամաֆիյէ էճնէպի մէհաֆիլտէն կէլէն
մալիւմաթլարա նազարէն զաթէն Օսմանլը հիւ-
քիւմէթլինին նօթա ի նազարընը Պուլղար մու-
րախաթարը աճ րէֆէրանսըն եանի Սօփիա
պապլինէսինին մուվաթաթաթընը ալմաթ չար-
թըյլա գապուլ էթմիշլէր, վէ Տիմօթէզա իլէ
Գըրգ Բիլիսէնին Օսմանլը հուսուտա տաթի-
լինտէ գալմասընա ըիզա կէօսթէրմիշլէր տիր:
Թիւրքիա հուսուտա Մէրիճտէն պաշլայարաթ

եօզարը տօղրու չըգաճաթ վէ Տիմօթէզալը տա-
թի իչինէ ալարաթ էտիլէն վէ Գըրգ Բիլիսէ-
նին շէմալ թարաֆընտան կէլիպ Պահրը Սի-
յահ իւզէրինաէ պիր նօթաթաթա նիհայէթ պու-
լաճաթ տըր: Թիւրքիա Պուլղարիայա էպիլէ-
րին իաշէսի իչիւն թազմինաթ վէրմէլէճէք
տիր: Զաթէն րէսմի թէպլիղաթտա՝ հուսուտ
միւսէթիսէսէս եսսմի ճօգրալմաթա իրիլաթ էճիլիշ
Տիւր սէօղիւ՝ միւզաքէրաթըն պիր իթիւմաթ
միւնձէր օլմազտա օլտուղունու, վէ միւսէթի կիւ
իճիլմաթա աւտէթ ի գաթիյէսէս հալլ օլունաճաթ
Տըր իպարէսի իսէ, Գիւնձիւ ճէլսէտէ միւզա-
քէրաթըն իթիմաթ պուլաճազընա տէլիլ տիր:
Պուլղարիա՝ Մուլաթաթա փաշանըն էհալիսինին
էքսէրիյէթի Պուլղար օլտուղու հասէպիյէ քէն-
տինտէ գալմասընը թալէպ էյլէմէքտէ տիր:
Օսմանլը Եոննան աւալի միւզաֆէրաթը.—
Հաֆթա զարֆընտա Օսմանլը Եոննան միւզա-
քէրաթը տաթի էփէյի իլէրլէմիշ վէ էօնիւ-
միւղտէքի հաֆթաթա միւսալահանըն իմզա-
լանաճաթը մէմուլ օլունույօր: Եոննան հիւ-
քիւմէթլէրինին սօն թէքլիֆլէրինին Օսմ. մու-
րախաթարը Գալիպ Բէմալի պէյ իսթանպուլա կէ-
թիլէրէք Մատրազամա թազաթի էթմիշ, վէ
իշպու թէքլիֆաթ մէճիլիս Վիւքէլատա արիլ
ու ամիլ թէպլիգ օլունմուշ տըր: Էսասէն օր-
թատա իքի մէսէլէ գալմըլ իտի, պիրի հիլաթ
մէսէլէսի, տիկէրի քապիլիյէթ մէսէլէսի: Եոննան
հիւքիւմէթի թապիլիյէթ մէսէլէսի իչիւն չու
թէքլիֆաթտա պուլունույօր: Թիւրքիաթան
Եոննանիսթանա կէլէն արազիտէ պուլունան
էֆրատտան պապաթը հաթտա տէտէսի էէրլի օ-
լանլար Եոննան թապատաթ, աիլէրլէրի իսէ Օս-
մանլը թապատաթ ատտ օլունաճաթլար: Էլգաթ
մէսէլէսինաէ իսէ վարիտաթըն՝ մահալընա սարֆ
օլունմասը գապուլ օլունույօր: Մ. Վէնէզէլօս
ֆազլա ֆէտաքեարլըգտա պուլունամայաճա-
ղընը պէյան էթմիշ տիր: Պապը Ալի էսաս
իթիպալըյլա պունլարա մուվաթաթաթ էթմիշ
օլուպ եազընլարտա րէսմի միւզաքէրաթա
պաշլանաճաթ տըր: Էսիրլէրին Եոննանիսթան-
տան նազըլ իչիւն Օսմանլը հիւքիւմէթի 17,000
լիւրա թախսիս էթմիշ վէ իւք գաֆլա 1,800
էսիր վէ զապըթանտան իպարէթ օլարաթ Տէր-
սաասէթէ վասըլ օլուպ Սէրայ Պրունը թէ-
հաֆուլիսանէսինէ սէվգ օլունմուշ տըրլար:
Կիւլիլիյէսէս հիլիսէսէս.— Կիւլիլիյէսէս
թէլէքքիւլ էթմիշ օլան հիւքիւմէթ ի մուվաթ-
գաթա թարաֆընպան Տէրսաասէթէ պիր հէ-

յէթ ի մուրախասա կէօնտերլոմիշ տիր: Իշպու հէյէթ՝ Սալիհ էֆ. ըրյասէթի ալթընտա օլուպ էսկիզէ էշրաֆընտան Մէհմէտ Շիւքրի փաշա, Տէտէ Աղաճ մէպուսը Սիւլէյման պէյ, թէր- ճէման Միւնիր պէյ վէ իքի Խրիսթիյան ազա- տան միւթէշէքքիլ տիր: Հէյէթ՝ Պապը Ալիյէ, պիլիսասա Իսթանպուլ գօնֆէրանսը բէյիսի թաւաթ պէյէ միւրաճաւթ էտէրէք, քէնտի- լէրին հուգուգունուն տախի մուհաֆազա օ- լունմասը իշին սուլհ գօնֆէրանսընտա մէվ- զուը պահս օլմասընը թէմէննի էթմիշ տիր: Հէ- յէթ՝ տիւվէլի մուազզամա սիւֆէրասընա Կիւմիւլճինէ հիւքիւմէթի թարաֆընտան պիր պէյաննամէ թազաիւմ էթմիշէր տիր:—

Ֆրանսա-Թիւրքիա միւզաֆէրաթը.— Ճաւիտ պէյ իլէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի արասընտա պիր միւտտէթտէն պէրի Փարիզտէ ճէրէյան էթ- մէքտէ օլան միւզաքէրաթ՝ նիհայէթ պուլա- րազ մուգաւլէլէնամէ՝ Խարիճիյէ նազըըը Մ. Փիշօն իլէ Ճաւիտ պէյ արասընտա Խարիճիյէ նէզարէթինտէ իմզա էտիւմիշ տիր: Միւզաքէ- րաթ չու նօգթալար էթրաֆընտա տէվէրան էթմիշ տիր: 1. Անտուօլու վէ Սիւրիա չըմէն- տըֆէրլէրի: 2. Կէօմրիւքլէրէ եիւզտէ տէօրթ զամմ էթմէք: 3. Էճնէպիլէրտէն ալընաճազ թէմէթթիւ վէրկիսի. վէ 4. Իսթիգրազ մէ- սէլէսի: Ֆրանսա հիւքիւմէթինն կէօսթէրալի մուխալէսէթ սէմէրէսի օլարազ մուվաֆֆադի- յէթ էլտէ էալիմիշ տիր: Ազա օլունաճազ իս- թիգրազ՝ 700,000,000 ֆրանք օլուպ թահվի- լաթը՝ Նոյեմբերտէն սօնրա մէվգի ի թէտա- վիւլէ իւրաճ օլունաճազ ալըր: Ճաւիտ պէյ վազիֆէսինի իքմալ էթմիշ օլարազ Տէրսէա- տէթէ ալտէթ էթմիշ տիր:

Ասալար մէսէքիսի վէ Իրալիա.— Պիր էվ- րօփա զագէթասընըն վէրմիշ օլաուգու մալիւ- մաթա նազարէն, Իթալիա հիւքիւմէթի Բօ- տօստան մատա տիկէր 11 ատալարը՝ Օդոստ. Տտէ Լօնտրա գօնֆէրանսընտա Իթալիա սէֆիրի Մարգիզ Իմիէրիալի թարաֆընտան Իթա- լիա հիւքիւմէթի նամընա թէվտի էալիէն սու- ըթի ի թէսվիյէ էսասը իւզէրինէ թախիյէ էտէճէք տիր: Ամիրալ Ամէլիօնըն զայրէթի նէթիճէսինտէ, Բօստօս աոտսը, Իթալիա իշին պիր մէրքէզի պահրի օլմագ իւզրէ Իթալիա- նըն հաքիմիյէթի ալթընտա գալաճազ ալըր: Պու ատալար թախիյէ օլաուգտան սօնրա Թիւրքիայա թէսլիւմ օլունաճազ վէ Թիւրք- քիա տաճատալարըն պախթընը տիւվէլի մուազ-

զամայա թէսլիւմ էթմիշ օլաուգունտան, Տէվ- լէթլէր մէսէլէյի էլէ ալըպ հալլ էտէճէքլէր վէ գարարլարընը Իթթիֆազը արա իլէ վէրէճէք- լէր տիր:

Միւքհէնիլի.— Թանին զաղէթաոը Կհնճիֆ վէ Օրսու սէրլէվհալը պիր մէպալէ նէշը էթմիշ օլաուգունտան թաթիլ օլունմուշ ալըր: — Սէլանիք մէքթէպի հուգուգը Պէյրութա նազլ օլունաճազ ալըր: Մէարիֆ նէզարէ- թի մուալլիմէր գատրօսընը թէշքիլ վէ սաիր թէրթիպաթը իճրա էթմէքտէ տիր: — Մէտինէտէ, Էվգաֆ նէզարէթի ոսնտըղընտան լազըմ օլան մէսարիֆին թէսվիյէսիյլէ պիր Իսլամ տարիւլ ֆիւնունը թէսիս օլունաճազ ալըր: Պինայա 10,000 լիրա մէսարիֆ թախմին օլունույօր: Շէյի Ապտիւլ Աղիզ Չաւիշ իշպու տար իւլ ֆինունա միւտիր թային օլունուպ տէրալէրին փրօղրամընը հազըրլամըն ալըր: Անճազ 100 թալէպէ գապուլ օլունուպ իքի տյտան պինանըն ինչասընա թէշէպպիւս օլու- նաճազ վէ կէլ սէնէ թէտրիւթա պաշ- լանաճազ ալըր: — Իզմիր լիման ամէլէ- լէրի, թահմիլիյէ աճէնթալարընա գարչը լրիւ իլան էթմիշ տիրլէր: — Սարայ Պուրնու Փարքընըն բէսմի քիւշատը վէլի ի ահտ, վիւ- քէլա վէ սաիր միւթէհայիզան հուգուրընտա իճրա օլունմուշ ալըր: — Բուսիա՝ Թիւրքիա իլէ էվլէլճէ ազա օլունմուշ մուհէտէ մուճի- պինճէ Էրմէնիսթանտա պիր թազըմ չըմէնտը- ֆէր իմթիյալաթը թալէպ էթմէքտէ տիր: Լազըմ օլան սէրմայէ փարիզ վէ Լօնտրա պօր- տալարընտա թէտարիք օլունաճազ ալըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգ. Ժողով կէչէն Ճիւմաա կիւնիւ Գուճ Դափու Մայր Եկեղեցիսինտէ ազա իճթիմա էտէրէք Փաթրիզ ինթիսապընը իճրա էթմիշ տիր: Հազըր պուլունան 85 Երեսիփիսանլար- տան 64 իւնիւն, Էանի էքսէրիյէթի զաթիլէնին բէյի իլէ, Տիյարպէքիր Առաջնորդը Զաւէն Եպս. Եղիսեան Թիւրքիա Էրմէնիլէրինն Փաթրիզի ինթիսապ օլունմուշ ալըր: Իշպու ինթի- խապտա Դաշնակցական Երեսիփիսանլար բէյ վէրմէքտէն իսթինքիւսֆ էթմիշէր տիր: Սա- պըզ Փաթրիզ Եղիլէ Արքեպս. Դուրեան տախի 11 բէյ ալմըն ալըր: Ինթիսապ մազալաթաը հազըրլանարազ Սատարէթէ թագաթմ օլուն- մուշ վէ Սատարէթ տախի մուվաֆըզ կէօ- րիւպ, հաթթա մէճլիսի վիւքէլատա պիլէ միւ-

զաքէրէսինէ ինթիյաճ հիսս էթմէյէրէք, թաւ-
առդ օլունմագ իւզրէ հուզուրը Շահանէյէ
թագաւիմ էթմիշ տիր: Զաւէն Եպիսկոպոս՝
կէնճ րուհպանլարմըզտան օլուպ հէնուզ 46
սիննինաէ տիր: Պաղտատտա թէվէլլուա էթ-
միշ վէ Սղերդլի Տ. Աւետիս քհն. Եղիսեանըն
մախառմը օլուպ թալիմ ի իպթիտախնի Պաղ-
տատտա ալմըշ վէ օրտա պիր գաչ սէնէ մուալ-
լիմիք էթտիքաէն սօնրա Արմաշ Դպրեպնէր
նա տախիլ օլարագ 1895տէ մէզքիւր մէք-
թէպտէն մէզունէն Վարդապետ ձեռնադրել
օլմուշ տըր: Այնի մէքթէպտէ պիր սէնէ
մուալլիմիք խըտմէթինաէ պուլուն-
աուգտան սօնրա 1901 տէ էրդրում Առաջ-
նորդըդընա թալին օլունմուշ տըր:
Օրատան Առաջնորդ փոխանորդ սըֆէթիլլէ
Վանա իզամ օլունարագ օրատա տա պիր միւա-
տէթ գալտըզտան սօնրա Տիյարպէքիր առաջ-
նորդըդընա ինթիլապ օլունուպ էլէվլմ այնի
մէմուրիյէթաէ պուլունմագտա տըր: Զաւէն
վարդապետ 1910տա էջմիաձինէ կիտէրէք
հանգուցեալ իզմիրլեան Սրբազանտան հպիս-
կոպոս ձեռնադրուել օլմուշ տըր: Զաւէն Ե-
պիսկոպոս մէթին սիյրէթլի վագարլը պիր
եկեղեցական տըր: Զաւէն Պատրիարքը իս-
թանպօլա տավէթ էթմէք իւզրէ Ազգ. Ժողով
թարաֆընտան թալին օլունան հէյէթ Տիյար-
պէքիրէ միւթէվէճճիհէն հարաքէթ էտէճէք
տիր: Սեպտ. 5տէ Կիլիկիա Կաթողիկոսը
հաղրէթլէրի Այնթապը թէչրիֆ էյլէմիշ օլա-
րագ պէօյիւք պիր իզտիհամ թարաֆընտան
իսթիգալ էտիլմիշ տիր: Տ. Շահէ Վար-
դապետ Ամէրիգայա Վիտիպ օրատա պիր գաչ
սէնէ իլմի իւահիյաթ թահսիլի իլէ մէշղուլ օ-
լաճագ տըր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Վեր. Գ. Ապլահատեան արլէճէ Մէրզի-
ֆունտան չէհրիմիլէ կէլմիշ օլուպ, իւշ քերի-
մէլէրինի Ամէրիգայա կէօնտէրմիշ վէ քէնտիսի
զէվէսի իլէ պիրլիքաէ պիր գաչ հաֆթա Պաղ-
չէճիք քիլիսէսինի զիյարէթ էտէճէք տիր:
Պաղչէճիք քիլիսէսի վաղը Պատ. Մ. Հովիւ-
հան մէզքիւր քիլիսէսի թէրքլէ իզմիա քիլի-
սէսինտէն քէնտիսի վէրիլէն տավէթի գապուլ էյ-
լէմիշ տիր: Էյպէզ չօպանը Վեր. Ենուլք Հատի-
հան Օղոս. 28տա Ամէրիգայա կիթմէք իւզրէ
հարէքէթ էթմիշ տիր: Վեր. Հատիտեան Ամէ-
րիգատա անճագ պիր սէնէ գալաճագ տըր: Էյ-

պէղաէն ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտա միւ-
մալլէյէն մէզքիւր դարիյէտէ պուլունաուզու
միւտաէթճէ քիլիսէյէ իֆա էթտիլի հիւան ի խըտ-
մէթ զիյաւէսիլլէ թագաւիմ էտիլմիշ տիր:—
Պատ. Մ. Աքքէլհան պու հազ միւտաէթինաէ
Այնթապըն Հայիկ քիլիսէսինաէ վազ վէրմիշ
օլուպ հազընլարտա Ուրֆայա ազլմէթ էթմիշ
տիր: Միւմալլէյն 6 այ Ուրֆատա վէ 3 այ
Հիւան ի Մանսուրտա թէպլիք ի պէչահէթ իշի
իլէ մէշղուլ պուլունաճագ տըր: Պրն. Խաչա-
տուր Տօգուզլեան պու հազ միւտաէթինաէ
Հայիկ Քիլիսէսի թարաֆընտան Հիւան ի Ման-
սուրտա միւպէլլի մագամընտա իլլէմիշ տիր:—
Հրանտ էֆ. Թէլֆէհան իլէ, Օր. Ազնիւ Պ.
Թօրիկեանըն նշան զիյնէթի պու հաֆթանըն
Փազար էրթէսի աղչամը Պէօյիւք Ատատա իճրա
էտիլմիշ տիր:— Յովհ. էֆ. Թէլֆէհանըն քիւ-
չիւք մախառմը Յարէթ Նիւ Եօրգտա Եօլտա
10 տօլար պուլմուշ օլուպ, անըն սահիպինի
պիլմէթիլլէնաէ մէզքիւր մէպլաղը աւլ սահի-
պի օլան Յիսուսա իտաէ էթմէք իւզրէ իտա-
րէխանէմիլէ կէօնտէրմիշ տիր: Պիզ տախի
մէպլաղը մէզքիւրիւն նըսֆընը Այնթապտաքի
ամալար մէքթէպտէ վէ տիլէր նըսֆընը
Պրուսա էյթամիտանէսինէ կէօնտէրմիշիլ:

Սօն խապիրիյի. Սուլհ միւզաքէրէլէրինաէ
հուտուա մէսէլէսի գարարիլի օլմուշ օլուպ
հէնի խաթիթ, Մէրիճ Նէհրի մէրճաընտան Բէս-
վայա մէրճաընա, վէ օրատան Խնէ ատայա
չէքիլէճէք: Տիմօթէքա, Էսիրնէ վէ Գըրզ Բի-
լիսէ Թիւրքիայա, Թրնօլաճըզ, Օրթաքէօյ վէ
Մուսթաֆա վաչա Պուլղարիայա գալաճագ
տըր:— Մուսթիթէլ օղիանսընըն ճէնուպընտա
Ֆօզըն վէ Հօփ նամ իքի ատալար պիր գաչ
հիւզ էհալի իլէ պէրապէր տէնիլ տիպինէ. չէօ-
քիւպ զարիլ օլմուշլար տըր:— Սիսնիսթլէրին
Վիլէնտա զուգու պուլան 11ինճի իճթիմարն-
տա, Երուսաղէմաէ պիր Եէհուտի տար իւշ ֆի-
նուըն աչմաղա գարար վէրիլմիշ տիր:— Ճէն.
Տիմիթրիէֆ Պուլղարիանըն Բուսիա սէֆարէ-
թինէ թալին օլունմուշ օլուպ, միւմալլէյն իքի
տէվէթլէր արաւընտա պիր իթթիհատ հասըլ
էթմէյէ չալըչաճագ իմիշ:

Միւսիւր ի մեռուլ վէ ասիկա ի խըփիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԷՇԵՇԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐ

Տէրապետ, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նո. 32—34